

V »Planiškem tednu« je javnost ostro, toda upravičeno obsodila gostinsko mrežo v zgornjesavski dolini, ki je ob tej priliki pripravila pravcato razstavo svoje okostenelosti. Letos bo predvidoma še okrog 15 pomembnejših turističnih prireditev na Gorenjskem, hkrati pa se bliža turistična sezona. Mar naj dopustimo, da se bodo še nadaljevale napake, znane iz »Planiškega tedna«, da bo šepal turizem mimo nas, brez zadovoljivega gospodarskega haska?

Povprašali smo podpredsednika OLO tov. Dušana Horjaka, kakšni so po njegovem mnenju vzroki, da gostinska podjetja ne skušajo ustrezno izkoristiti ugodnih prilik za povečanje prometa.

Eden izmed vzrokov je tudi v pavšalu — je sodil tovariš Dušan Horjak. Spričo slabe turistične sezone so ljudski odbori Jesenice, Bohinj in Bled lani hoteli pomagati tem podjetjem tako, da so predpisali minimalno pavšalno davčno obremenitev za vsa gostinsko - turistična podjetja (razen

za Jelovico, Park hotel in Toplice na Bledu). Pokazalo pa se je, da si podjetja — brž ko dosežejo sredstva za plače in minimalni pavšal — ne prizadevajo več, da bi izkoristila vse možnosti in povečala promet. Tako pa seveda gostinstvo in turizem ne moreta naprej.

Prav bi bilo, da bi ljudski odbori imeli tudi to pred očmi, ko bodo sprejemali letošnje družbene plane.

Z.

PRIPRAVE NA VOLITVE IN NA KONGRES DELAVSKIH SVETOV

Pred delovnimi kolektivi podjetij in gospodarskih organizacij sta sedaj dve pomembni in daljnosežni nalogi: volitve novih delavskih svetov in pa volitve delegatov za I. kongres delavskih svetov, ki bo junija v Beogradu.

Kako kar najbolje pripraviti in izvesti ti dve nalogi, je razpravljal na ponedeljkovi seji tudi Okrajni sindikalni svet. Sklenili so, da bo sindikalna organizacija v zvezi in tesnim sodelovanjem s tovarniškimi komiteji Zveze komunistov ter Socialistične zveze, predlagala nove kandidatne liste. Seveda bodo te kandidatne liste podrobno pretresali tudi na množičnih sestankih v tovarnah oziroma v posameznih obratih podjetij, da bi na ta način dosegli učinek, ki si ga vsi želimo: izvoliti v nove delavske svete res tiste ljudi, ki bodo lahko v največji meri pripomogli k nadaljnjemu razvijanju delavskega samoupravljanja. Okrajni sindikalni svet tudi sodi, da nikakor ne gre podcenjevati tehničnih priprav za volitve, ki morajo biti vsekakor v okviru zakonitosti.

V neposredni zvezi z volitvami v nove delavske svete pa so tudi volitve delegatov za I. kongres delavskih svetov. Če bomo izvolili v nove delavske svete dobre ljudi, bodo tudi delegati za kongres dobri. Iz kranjskega okraja bo odšlo na kongres 30 delegatov, in sicer 22 iz industrije in 8 iz drugih gospodarskih panog. Tudi o tem, kdo bo in koliko delegatov bo volil za kongres, je prav tako razpravljal Okrajni sindikalni svet in z ozirom na število zaposlenih delavcev v posameznih tovarnah ter števila članov delavskih svetov sklenil, da bodo v Kranju volili 8 delegatov, na Jesenicah 5, občini Radovljica in Bled bosta dali 3 delegate, Tržič prav tako 2, medtem ko bodo 1 delegata volili na področju občinskih sindikalnih svetov v občini Škofja Loka, Ziri in Zelezniki.

Delegat bodo neposredno volile naslednje tovarne: »Zelezarna« Jesenice 4, »Iskra« Kranj 2, »Tiskanina« Kranj 1, »Inteks« Kranj 1 ter Bombažna predil-

nica in tkalnica v Tržiču 1. Ostale delegate bodo volili na občinskih konferencah delavskih svetov. — Omenjeni podatki veljajo zgolj za industrijo.

Preostalih 8 delegatov iz drugih gospodarskih panog pa bodo volili po naslednjem ključu: trgovina 2 delegata, medtem ko gozdarstvo, promet, obrt, gostinstvo, gradbeništvo in ostali po 1.

Za te gospodarske panoge bo Okrajni sindikalni svet sklical posebne okrajne konference delavskih svetov, na katere bodo poslala trgovska podjetja po 2 zastopnika DS. Za obrtno okrajno konferenco DS bodo poslala obrtna podjetja po 1 zastopnika DS, iz prometnih podjetij se bo udeležil okrajne konference vsak tretji član DS, gradbena podjetja bodo poslala po 4 delegate iz svojih delavskih svetov, vsa ostala podjetja pa bodo poslala za svojo okrajno konferenco po 2 člana DS. Le okrajne konference delavskih svetov gozdarskih podjetij se bodo udeležili (spričo tega, da so na področju kranjskega okraja le 2 tovrstna podjetja) vsi člani delavskih svetov teh podjetij.

Okrajni sindikalni svet je razpravljal tudi o tem, da je treba delegate za kongres delavskih svetov temeljito pripraviti, da bi lahko na njem v razpravah aktivno in plodno sodelovali. Zato so sklenili, da naj bi morala tri tedne pred kongresom organizirati za izvoljene delegate za kongres dvodnevni seminar, na katerem bi podrobno proučili vsa pereča in aktualna problematika delavskega samoupravljanja.

Pred kolektivni podjetji in gospodarskih organizacij so torej zelo pomembne in obsežne naloge. Izpolnitev teh pa bo terjala od posameznih delovnih kolektivov ter množičnih organizacij in še posebej organizacij Zveze komunistov v tovarnah nemalo truda in prizadevanj ter ne nazadnje — družbeno politične odgovornosti.

I. A.

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO X. ST. 23 — CENA DIN 10.—

Kranj, 22. marca 1937

SLOVO OD JUNAKA

S POSLEDNJE POTI MOŠE PIJADA

Več kot 250.000 ljudi iz vseh krajev naše domovine je pospremile posmrtno ostanke predsednika Zvezne ljudske skupščine Moše Pijada k zadnjemu počitku. Nemi obraz in solze v očeh, ki so spremljali njegovo krsto po ulicah Beograda, so najbolj zgovoren dokaz, kako je bil »Čika Janke« priljubljen med našim ljudstvom.

Pred grobnico narodnih herojev je govoril predsednik republike Josip Broz - Tito in med drugim dejal: »Življenje in revolucionarno delo Moše Pijada zvesto izražata težko borbo delavskega razreda in ljudskih množic v stari Jugoslaviji proti zasluževanju in izkoriščanju, ker je bil dejansko eden izmed pionirjev našega delavskega gibanja in pozneje eden izmed najbolj delavnih pionirjev graditve naše socialistične države.«

ZALNE SVEČANOSTI V KRANJU

V ponedeljek je bila v Kranju osrednja komemoracija vseh množičnih organizacij kranjske občine, kjer so počastili spomin na pokojnega predsednika Zvezne ljudske skupščine Mošo Pijada. O pokojnikovi življenjski poti in njegovem velikem delu je govoril predsednik Občinskega ljudskega odbora Kranj tov. Vinko Hafner.

Po podjetjih v kranjski občini so imeli v teh dneh žalne svečanosti za pokojnikom. Vsa podjetja bodo namesto vencev prispevala določene zneske za dograditev Sindikalnega doma, otroke padlih borcev in druge humane namene.

V TRŽIČU SO POČASTILI SPOMIN POKOJNEGA REVOLUCIONARJA

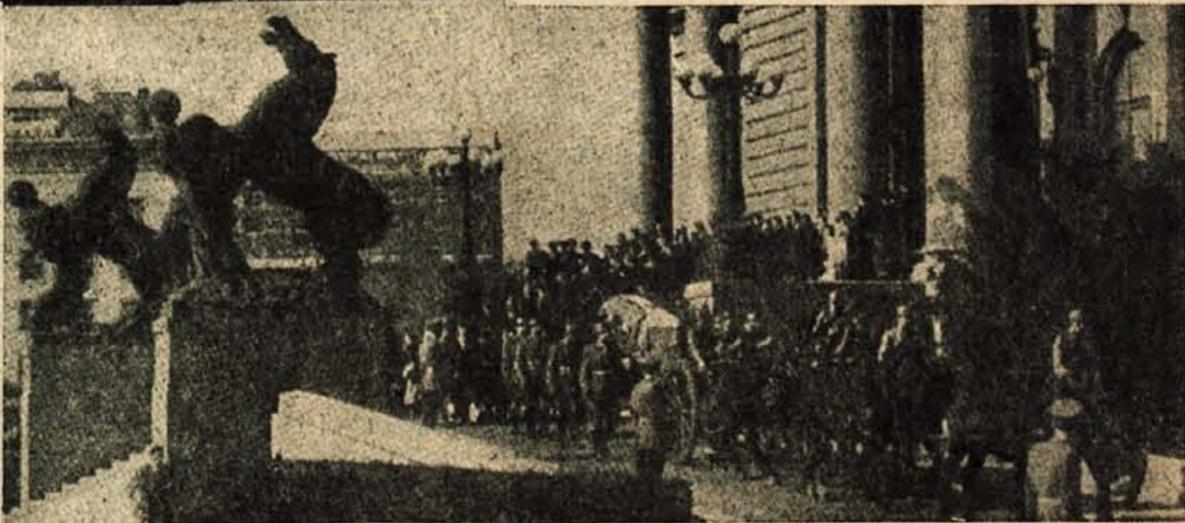
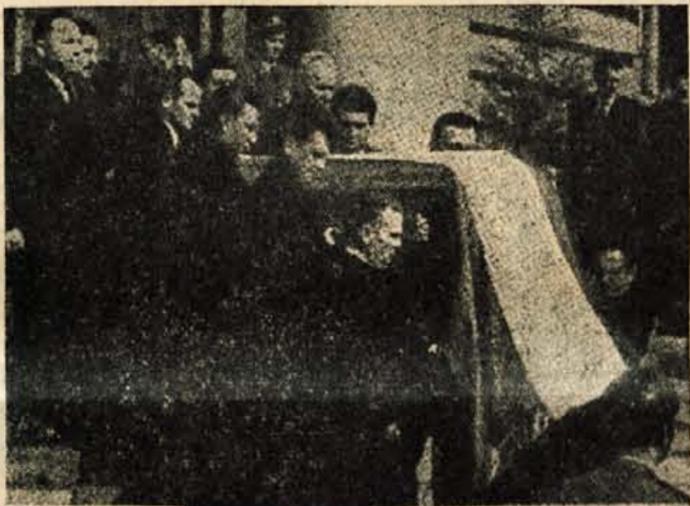
Pretekli ponedeljek so napolnili dvorano Svobode v Tržiču občinski odborniki, predstavniki množičnih organizacij, sindikatov, šol, oblasti in ustanov ter ostalo prebivalstvo. Predsednik ObLO je na kratko opisal delo pokojnega Moše Pijada. Udeleženci komemoracije so počastili spomin pokojnika z enominutnim molkom.

CEPRAV VREMENOSLOVCI — IN TUDI VREMENAR »GLASU GORENJSKE« — VZTRAJNO IN IZ DNEVA V DAN NAPOVEDUJEJO MRAZ IN ŠE SNEG, SE JE, KOT VSE KAŽE, POMLAD VEDARLE ŽE DOKONČNO PRESELILA K NAM. NE MOTIJO JE NE VREMENSKE NAPOVEDI, NE SNEG V PLANINAH, KI GA JE NA NAJVIŠJIH VRHOVIH ŠE PO DVA METRA IN SMUCARJI UZIVAJO V POMLADANSKI VISOKOGORSKI SMUKI, KI JE, KOT NEKATERI PRAVIJO, NAJLEPŠA SMUCARLIJA. NE — POMLAD SE NE ZMENI ZA VSE TO IN PRAV IMA: KDO BI NE BIL VESEL SONCA IN JASNIH, TOPLIH DNI!

Na sliki zgoraj: najlepša pomladanska solata je regrat. To dobro vedo zlasti tiste gospodinje, ki se popoldne lahko za kakšno urico odtrgajo od doma, da preskrbijo nekaj zelenega za krožnike. Spodaj: konji so spočiti in zemlja tudi — sejati bo treba.

Potem, ko so se od pokojnega Moše Pijada poslovili stotisoči naših ljudi, so ga najvišji državni funkcionarji odnesli na lafeto, ki ga je odpeljala na poslednjo pot. Na beograjskih ulicah je spreved močje pozdravilo tristisoč ljudi...

naš razgovor

GRUPNI DELAVSKI SVETI NAJ BI IMELI VEČ PRAVIC PRI DELAVSKEM UPRAVLJANJU

Skoro v vseh podjetjih na Gorenjskem se že, ponekod bolj, drugje manj, pripravljajo na kongres delavskih svetov, ki bo junija v Beogradu.

Tokrat smo povprašali predsednika delavskega sveta največjega gorenjskega podjetja, kako se v Zelezarni na Jesenicah pripravljajo na kongres delavskih svetov.

»V Zelezarni smo za to, da bi bila problematika našega podjetja za kongres čimbolj izčrpno pripravljena, postavili posebne komisije, od katerih vsaka dela na določenem področju. Tako imamo komisijo za ekonomska vprašanja, proizvodnjo in produktivnost, organizacijo dela, kadrovske vzgoje tehnološko strokovna vprašanja in pravno komisijo. V vsaki od teh je po 5 članov. Te komisije bodo zbrale konkretno problematiko, nakar bomo sestavili skupno poročilo, kjer bodo sodelovali tudi predsedniki grupnih delavskih svetov.« je med drugim dejal predsednik delavskega sveta Zelezarne, Janko Verdnik.

»O čem mislite razpravljati na kongresu?«

»Govoriti mislimo o odnosih delavcev in uslužbencev do njihovega dela, o ekonomski proizvodnje in prodaje, predvsem pa o materialni podlagi delavskih svetov. Nepravilno se nam tudi zdi, da grupni delavski sveti nimajo nobenih kompetenc, zato mislimo razpravljati tudi o tem, da bi ti delavski sveti dobili več pravic pri samoupravljanju.«

Zanimalo me je še, kako se v Zelezarni pripravljajo na volitve delavskih svetov.

»Nekateri so mnenja, da bi imeli posamezni obrati svoje delavske svete. Sam pa menim, da je bolje, če še naprej ostanemo pri grupnih delavskih svetih, vendar — ti delavski sveti naj bi odigrali večjo vlogo pri delavskem samoupravljanju kot do sedaj. Naš delavski svet bo imel še naprej 67 članov.«

Lj.

TE DNI PO SVETU

△ Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović - Tempo je v sredo odpotoval v Egipt, kjer se bo mudil teden dni. Nato bo odpotoval na zasebni obisk še v Sirijo in Libanon. Vukmanović potuje v Egipt, da bi se odzval vabilu predsednika Naserja, ki ga je povabil.

Ob odhodu je podpredsednik Vukmanović izjavil, »da je prepričan, da bodo osebni stiki s predsednikom Naserjem in njegovimi sodelavci, kakor tudi neposredna izmenjava mnenj o obojestranskih izkušnjah in naporih, zlasti na gospodarskem področju, prispevali k nadaljnjemu razvoju prijateljskega in koristnega sodelovanja med obema deželama.«

△ Na povabilo sovjetske vlade je prispela v Moskvo madžarska vladna delegacija, ki jo vodi predsednik vlade Janos Kadar. Na letališču je predsednik sovjetske vlade Bulganin pozdravil goste in dejal, da ho njih obisk prispeval k nadaljnjemu razvoju stikov med obema deželama. Kadar je omenil nedavne dogodke na Madžarskem in pomoč Sovjetske zveze ter drugih socialističnih dežel pri obnovi normalnega življenja na Madžarskem.

△ Poveljstvo jordanske vojske je v sredo zvečer objavilo, da so v terek pri spopadu s jordansko patruljo padli štirje izraelski vojaki. Mešana komisija Organizacije združenih narodov za premirje bo stvar preiskala.

△ V sredo je govoril v romunski skupščini predsednik romunske vlade Chivu Stoica o romunski notranji in zunanji politiki. O stikih z Jugoslavijo je izjavil: »Medsebojni obiski partijskih in državnih delegacij v Romuniji in Jugoslaviji v minulem letu so znatno prispevali k razvoju prijateljstva in sodelovanja med obema deželama. V Bukarešti in na Brionih sprejete deklaracije, sloneče na načelih suverenosti, teritorialne nedotakljivosti, enakopravnosti, medsebojnega spoštovanja in nevmешavanja v notranje zadeve, so temelj za krepitev teh stikov v korist obeh socialističnih dežel, v korist miru in mednarodnega sodelovanja.«

△ V Kalru se že mudi indijski »leteči« ambasadorka Krišna Menon, medtem ko je v sredo prispel v egiptovsko prestolnico tudi generalni sekretar Organizacije združenih narodov Dag Hammarskjöld. V političnih krogih sodijo, da bo egiptovski vladi pojasnil nekatere podrobnosti v zvezi s stališčem Izraela, ki še vedno ne dovolj, da bi čete OZN prišle na izraelsko stran demarkacijske črte. V Kalru je vzbudila tudi zelo veliko pozornost izjava sekretarja Hammarskjölda o možnostih, da bi to vprašanje ugodno uredili, tako da bi bila ureditev sprejemljiva za Egipt, za Izrael in za Organizacijo združenih narodov.

△ Britanski ministrski predsednik Macmillan, ki ga spremlja zunanji minister Selwyn Lloyd, je v sredo prispel na Bermude.

Ob prihodu je Macmillan izjavil, da bodo bermudski razgovori z Američani zelo koristni in bodo znatno prispevali k prijateljstvu in sodelovanju med Veliko Britanijo in ZDA. V sredo zvečer je prispel tudi predsednik Združenih držav Amerike Eisenhower.

△ Obrambni minister Sovjetske zveze maršal Zakov je govoril na splošnem vojaškem posvetovanju predstavnikov sovjetske vojske. Po njegovem je sapačno misliti, da bi v primeru vojne ne uporabili atomskega orožja. Pripomnil je, da atomsko orožje že sedaj zamenjuje dosedanje običajno orožje. V primeru velikega spopada bi atomsko orožje nedvomno uporabili kot glavno orožje.

IZDAJA CASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJEK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 476, 397 - TELEFON UPRAVE ST. 476 / TEKOČI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-Z-136 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA 50 DINARJEV

LJUDJE IN DOGODKI

»REŠIMO SVET PRED BIČEM VOJNE!«

Mišlani ponedeljek so se spet zbrali diplomati petih veselil v svečani dvorani Lancaster House v Londonu, da bi se lotili enega najvažnejših vprašanj današnjega sveta - razorožitve.

Odkar smo vstopili v 20. stoletje, se to vprašanje pojavlja na vrsti mednarodnih konferenc, zlasti po koncu druge svetovne vojne, ki je vsemu svetu z nevidnim uničevanjem prikazala nesmisel oboroževanja in vojevanja. Kljub tako očitnemu dejstvu, ki ga nihče ne zanika, pa se v vprašanju razorožitve nismo pomaknili niti za ped dalje. Tekma v oboroževanju še vedno traja, razorožitveno vprašanje pa je še zmeraj na spisku nerešenih vprašanj. Zaradi dolgovoznih razprav in težav v reševanju so nekateri že naredili razorožitvenemu vprašanju ime - »kraljica problemov«. Toda če ne bi izkoristili razprav o razorožitvi v propagandne namene, bi bili danes že dosti bliže končni rešitvi pretelega mednarodnega problema. Več iskrenosti in manj propagandističnih efektov, več dejanj in manj jalovega govorenja - to je tisto, kar pravzaprav svet pričakuje od razgovorov med predstavniki petih veselil.

Zdaj so se predstavniki ZDA, Sovjetske zveze, Velike Britanije, Francije in Kanade spet

vsedli za zeleno mizo sredi britanske prestolnice, da bi znova načeli trdi razorožitveni oroh. Zasedanje je odprl britanski zunanji minister Selwyn Lloyd in uvodoma dejal, da je glavna naloga pododbora rešiti svet pred »bičem vojne«, tako da bi čimprej našli pot k zmanjšanju oborožitve.

Optimističnih izjav pred začetkom konference tudi tokrat ni manjkalo. Sicer so take napovedi postale že običajna praksa, saj bi črnogledno ocenjevanje ciljev konference, še preden bi se ta začela, zmanjšalo njene upe v končni uspeh ali pa jo tudi docela onemogočilo. Vendar so tokrat optimistična pričakovanja naslonjena na trdnjšo podlago, solidnejšo kot morda kdajkoli poprej. Zadnje zasedanje Generalne skupščine je precej zblizalo nekatera stališča in tudi ustvarilo ugodnejše vzdušje, ki daje upati, da bodo plod sedanjih razorožitvenih razprav vsaj delni rezultati. Pododbor za razorožitev sicer ne more sam ničesar ukreniti, vendar bi soglasnost v njem zedinila velike sile in tako ugradila pota za razpravo v komisiji za razorožitev in v Generalni skupščini OZN.

Kakšna so trenutna stališča ob začetku razprave? Oglejmo si jih na kratko:

Ta so predvsem trije načrti za razorožitev, iz katerih bo skušal pododbor izluščiti stične točke in jih vskladiti na skupni imenovalec.

Marca 1956 so z anglo-francoske strani predložili načrt razorožitve »na obroke« in pod mednarodnim nadzorstvom na področju »klasične« in atomske oborožitve. Pri vsaki stopnji (»obrok«) pa bi upoštevali mednarodni politični položaj.

Pol leta pozneje je SZ presemetila svet z drugim načrtom. 17. novembra lani je predložila zmanjšanje črt v Nemčiji, umik tujih sil z ozemelj Atlantskega in Varšavskega pakta, vzpostavitve cone za zračno nadzorstvo v širini 800 km z obeh strani razmejnitve črte med obema deloma Nemčije, prepoved atomskega in termonuklearnega orožja in prenehanje poskusov s tem orožjem ter omejitve oboroženih sil glavnih veselil.

Ameriški predlog 14. januarja 1957 predvideva v petih točkah mednarodno nadzorstvo in udeležbo pri poskusih z daleko metnim orožjem. Predlog prav tako predvideva mednarodno kontrolo nad zalogami jedrskega materiala, ki ga ne bi smeli uporabljati v vojne namene. Mimo tega navaja nekatere elemente, ki jih vsebuje tudi prva dva predloga.

Razen treh predlogov veselil so na dnevnem redu še drugi: skupni predlog Kanade, Norveške in Japonske, ki predvideva, da je treba vse jedrske poskuse vnaprej registrirati. To je zelo blag predlog, resnično žele prvi korak k omejitvi poskusnih nuklearnih eksplozij. Na isto temo se nanaša tudi indijski predlog o prepovedi poskusov z atomskim orožjem.

Precejšnjo pozornost pa posvečajo v svetu jugoslovanskemu načrtu, zato ker v svojih predlogih ostaja na realnih tleh. Naš predlog predvideva omejen sporazum v tistih točkah, v katerih bi dosegli soglasnost; nadzorovali pa naj bi samo toliko, kolikor so se sporazumeli.

Generalna skupščina je tudi predložila pododboru, naj preuči možnosti za sklicanje splošne svetovne razorožitvene konference in naj o vseh doseženih sklepih obvesti komisijo za razorožitev do 1. avgusta 1957.

Nekatera vprašanja so že vsekakor zrela za rešitev (prepoved poskusnih jedrskih eksplozij ali omejitve oboroženih sil na določeno število). Svetovna javnost zato upravičeno pričakuje, do optimizem ne bo zamirala in da bo razprava v Londonu tokrat premaknila »kraljico problemov« z mrtve točke. MARTIN TOMAZIČ

kratko, vendar zanimivo

ITALIJANSKA MLADINSKA DELEGACIJA NA BLEDU

Delegacija italijanske mladine, ki se je v preteklih dneh mudila v nekaterih krajih Jugoslavije, je v teh dneh obiskala tudi Bled. Zanimala se je za življenje in delo naše mladine. Med drugim so se člani ustavili tudi v Italijanski uniji za Istro in Reki. Zanimali so se predvsem, kakšno je življenje italijanske mladine v naši državi. V terek je mladinska italijanska delegacija odpotovala z Reke domov v pokrajino Reggio Emilia.

V ZELEZARNI JESENICE SO NAGRADILI NOVATORJE

V minulem tednu je Zelezarna Jesenice zopet priznala denarne nagrade najbolj prizadevnim tovarišem, ki so prispevali koristne predloge za izboljšanje proizvodnje. Nagradjeni so bili: Jože Filej, Alfonz Velušček, Karl Gerdej, Franc Grazer, Branko Stare, Pavel Debeljak, Ivan Bizjak, Franc Krajcar, Stane Menčinger, Viljem Ravnik, Aleksander Rjazancev in celotna vzdrževalna skupina žerjavovodskega oddelka, ki so prejeli v skupnem 76.472 din. Avtorjem čestitamo!

VELIK GOZDNI POŽAR

V nedeljo je izbruhnil nad Presečnikom med Hrušico in

Dovjem velik gozdni požar. Gasilci z Dovjega, ki so takoj prišli gasit, so imeli zaradi deloma skalnatga, deloma pa spolzkega terena, težavno delo. Po napornem gašenju jim je uspelo ogenj omejiti. Pri tem so se izkazali tudi naraščajniki.

PADEL JE S 5 METROV VIŠKEGA ODRA

V nedeljo popoldne se je v žeblični jeseniški železarne teže ponesrečil Milan Jaklič, ki je bil zaposlen pri pleskarskem podjetju na Jesenicah. Padel je s 5 metrov viškega odra na žebliarke stroje, ki so bili pod njim. Nezavestnega so ga takoj prepeljali v jeseniško bolnišnico.

KRANJSKI OSMOŠOLCI NA OBISKU V GARNIZONU JLA

V sredo so bili kranjski osmošolci za kratko popoldne gostje v kranjski enoti I.A. Oficirji so jim razkazali del strojev, naku so jih povabili na kratak družabni večer. Pomenkovali so se o svojem življenju. Major Dušan Mrdja je v imenu kranjskega garnizona pozdravil iniciativno mladih ljudi, ki so izrazili željo, da bi obiskali kranjske pripadnike JLA. Želel je, da bi se dijaki še večkrat oglašili

pri njih in se seznanili z načinom njihovega življenja. V imenu OO SZDL je sodelovanje pozdravil sekretar OO SZDL Janko Prezelj, ravnatelj gimnazije Miha Mohor pa se je zahvalil za topel sprejem.

PESTRO DRUŽABNO ŽIVLJENJE V ŠKOFJI LOKI

Kulturno in družabno življenje v Škofji Loki se je zadnje dni sila razmahnilo. V sredo sta organizirali Ljudska univerza in Planinsko društvo predavanje prof. Mirka Kambača »Juljske Alpe« in »Krajsote ameriški kanjonova«. Velika dvorana KUD je bila polna občinstva. V četrtek je gostovalo z Remčevu »Magdo« Prešernovo gledališče iz Kranja. To je bila že šesta predstava za premierski abonma gledališča KUD »Tone Sifer«. Razen tega pa je v četrtek zvečer TVD »Partizan« organiziral družabni večer. — Za nedeljo obeta škofjeloški akademski klub mladinski ples v gimnazijski telovadnici.

V OBČINI KRANJ JE PREDVIDENIH 9 OSEMLETK

Svet za šolstvo pri ObLO Kranj je pred dnevi razpravljal o možnostih za uvedbo enotnih osemletnih šol v začetku prihodnjega šolskega leta. V krajih, kjer za ustanovitev popolnih osemletk ni pogojev, bodo podružnične šole. V kranjski občini predlaga svet za šolstvo naslednje osemletke: 1. Rupa (v prostorih osn. šole Kranj) s petrazredno podružnično šolo Primskovo; 2. Center (v I. gimnaziji) s štirirazredno podružnično Besnica; 3. Planina, ki se bo združila z II. gimnazijo; 4. Stražišče I. (sedanja osnovna šola) s podružnicama Mavčiče in Pševu; 5. Stražišče II. (III. gimnazija) s podružnico Zabnica; 6. Predoslje brez podružnic; 7. Predvor s podružnico Kokra (3 razr.); 8. nepopolno osemletko Jezersko; 9. osemletko Duplje s podružnico v Naklem in Podbrezjah. Šole v Senčurju, Goričah, Voklem, Oševku in Podblici bodo ostale take kot doslej, ker za osemletke še nimajo pogojev. To so za sedaj samo še predlogi. Posebna komisija bo v kratkem izvedla tudi rajonizacijo.

SOLSKI ODBORI NA BLEDU PREMALO SKRBIJO ZA VZGOJO STARŠEV

Komisija za družbeno upravljanje na Bledu je pri ocenitvi dela šolskih odborov ugotovila premajhno povezavo le-teh z odbori SZDL. Šolski odbori so doslej za vzgojo staršev slabo skrbeli. Tudi pionirske organizacije so preveč

TOVARNA »PEKO« SKRBI ZA SVOJE DELAVCE

Delavski svet tovarne obutve »Peko« v Trzinu je sklenil, da bo v Crikvenici najel stavbo za počitniški dom delavcev tega podjetja, kjer naj bi ti še letos letovali. Delavski svet bo ustanovil tudi stanovanjsko zadrugo, ki bo skrbel za gradnjo stanovanj za svoje delavce.

prepuščene same sebi. Zadnje čase kaže zanje precejšnje zanimanje Društvo prijateljev mladine skupaj s starejšim svetom. Komisija je tudi ugotovila, da so sredstva, ki jih daje občinski odbor za vzdrževanje šol in nabavo nove šolske opreme in učil, premajhna. Najslabše je na Bohinjski Beli.

Delo hišnih svetov je na področju blejske občine še zelo šibko. Nekateri člani se navadno branijo najnujnejšega dela. Težave so tudi zaradi tega, ker je večina zgradb starih, manjka pa finančnih sredstev za popravila. Nekateri svetki, ki so delavni, so mnoge stvari izboljšali z majhnimi sredstvi.

MLADINSKO ORGANIZACIJO SNUJEJO

V Kranjski gori so se sestali predstavniki množičnih organizacij, da bi pripravili vse potrebno za ustanovitev mladinske organizacije. Čeprav deluje v kraju taborniška organizacija, TVD Partizan in mladinska sekcija pri DPD Svoboda, je še vedno precej mladincev, ki ne sodelujejo pri nobenem izmed omenjenih društev. Predvsem tem, pa tudi vsem ostalim, bi bilo posvečeno delo nove organizacije.

VOLITVE V DELAVSKI SVET ZELEZARNE BODO 25. APRILA

V terek je delavski svet Zelezarne Jesenice sprejel sklep o razpisu volitev za osrednji DS in grupne delavske svete, ki bodo dne 25. aprila. Volilne komisije so že izvolili. Delavski svet je potrdil tudi zaključni račun Zelezarne za leto 1956 ter sklenil, da bodo iz lanskega fonda za plače nagradili člane kolektiva za praznik dela.

NA KOKRICI SE JE PRIJAVILO 37 KRVODAJALCEV

Okrajni odbor RK Kranj je priredil na Kokrici večmesečni zdravstveni tečaj. Vodila ga je tov. Anica Sicherl, ki je poučevala tudi ročno delo, kar je privabilo tudi mnogo žena. Tečaj je obiskovalo 50 tečajnic. Številna predavanja so ponazarjali razni filmi. Po predavanju o krvodajalstvu, ki ga je imel dr. Stangel z Golnika, se je prijavilo skupno 37 krvodajalcev. Ob zaključku tečaja so tečajnice priredile lepo razstavo ročnih del.

KAJ SODIMO O...

PRIREJANJU GORENJSKEGA SEJMA

Prpriave za letošnji VII. Gorenjski sejem so že v polnem teku. Uprava sejma je že razposlala vabila za udeležbo na tej letošnji najpomembnejši gospodarski prireditvi na Gorenjskem.

Ker so mnenja v vsakoletnem prirejanju te gospodarske prireditve v kranjskem okraju različna, smo povprašali, kaj sodijo o tej prireditvi nekateri posamezniki:

DUSAAN HORJAK — predsednik Stalne turistične konference za Gorenjsko: »Prirejanje Gorenjskega sejma vsako leto si je že utrla pot v okviru tovrstnih gospodarskih prireditev v državi, saj je Gorenjski sejem upoštevan kot stalna gospodarska prireditve tudi v sejemskem katalogu Sekcije za sejme pri Zvezi trgovinskih zbornic Jugoslavije. — Gorenjski sejem je pozitivna stvar, le glede prireditve v okviru sejma bo treba marsikaj izpopolniti. Iz sklada za propagando turizma smo letos predvideli tudi nekaj sredstev za turistični del razstave, ki naj bi imel letos smotnejši gospodarski pečat.«

JOŠKO VOLAVŠEK — predsednik Okrajne tr-

govinske zbornice: »Prirejanje Gorenjskega sejma je dobra stvar. Zdi se mi, da ima svoje opravdilo, saj je doslej uspeval tako v komercialnem kot v moralnem oziru. Prav pa bi bilo, da bi obrt sodelovala z bolj izvirnimi razstavnimi predmeti.«

JOŠKO URBANČ — predsednik Obrtne zbornice: »Gorenjski sejem ima brez dvoma svoje veliko vlogo in je vsekakor koristen. Če ne bi bil potreben, prav gotovo ne bi mogel tudi doslej obstajati. Zdi se mi pravilno, da bi imel tudi v prihodnje poudarek v obrti in obrtni dejavnosti. Seveda pri tem ne gre zanemarjati tudi industrijske proizvodnje, saj nekatera industrijska podjetja stalno sodelujejo na sejmih, ker pač čutijo za to potrebo in pričakujejo od sejma komercialni učinek. — Očrki, ki so padali dostikrat na rovaš neinicativnosti posameznih vej zasebne obrti, so bili bolj ali manj upravičeni, kajti Gorenjski sejem ni bil najboljši odsev zmogljivosti in sposobnosti obrti na Gorenjskem, ki ima že dolgo tradicijo. V tej smeri se bo treba truditi, da bi dosegli še večje in boljše uspehe, kar pa je predvsem naloga samih razstavljalcev...«

I. A.

NEOBKLESANI, VENDAR ZGOVORNI DROBCI IZ PRAKSE DELAVSKIH SVETOV V ŠKOFJELOŠKIH PODJETJIH

SEMENSKA SLUŽBA V KRANJSKEM OKRAJU

Semenska služba v kranjskem okraju je v letošnjem letu zajela okoli 300 ha površin, zasejanih s semenskim krompirjem. Količine krompirja s teh površin bodo tudi odkupili. Prav tako je že zagotovljenih 2 milijona dinarjev za selekcijsko postajo v Poljanski dolini, ki bo vodila selekcijo krompirja. Na Sorškem polju so napravili poizkus in zasejali 8 sort uvožene pšenice, pri kateri uporablja močno gnojenje (približno 1000 do 1500 kg gnojil na hektar) in vse agrotehnične ukrepe. Ugotoviti bočejo, kako deluje alpsko podnebje na posamezne sorte uvoženih semen pšenice. I. A.

ZASČITA RASTLIN PRED KOLORADSKIM HROŠČEM

V lanskem letu so poškopili proti koloradskemu hrošču 75 odstotkov vseh površin, zasejanih z različnimi rastlinami. Tudi letos nameravajo škropiti proti temu škodljivcu. V ravninskih predelih škropijo z navadnimi škropilnicami, treba bo nabaviti seveda tudi kako motorno škropilnico, v hribovitih predelih pa bodo morali škropiti s posebnimi, tako imenovanimi molekulatorji. Seveda bo treba te pripomočke nabaviti. I. A.

APNENJE ZEMLJIŠČ NA GORENJSKEM

Lani so začeli v občini Cerklje in Ziri s apnenjem zemljišč. Letos bodo nadaljevali to akcijo še v Selški dolini in na področju Škofje Loke. S to akcijo žele predvsem dobiti odgovor na vprašanje, ali se da s apnenjem zemljišč doseči boljši sestav zemlje ali pa so potrebne v posameznih krajih melioracije. Seveda je slednji način precej dražji. I. A.

NOVE KNJIGE »KMEČKE KNJIGE«

Založba »Kmečka knjiga« v Ljubljani je izdala knjižico: »Predelava sadja v brezalkoholne pijače«, ki jo je napisal strokovnjak za ta vprašanja Franjo Kafol. Knjižica ima na 40 straneh poleg uvoda še naslednja poglavja: Splošno o sadnih sokovih — Najprimernejše sadje za sokove — Čista steklenica in dober zamašek — Priprava sadja — Preprosto vkuhanje sokov v steklenice — Vkuhanje in steriliziranje — Baumanov pasterizator — Sadni sokovi v sodih — Razpošiljanje sokov za potrošnje. * * *

V zbirki učbenikov pri založbi Kmečke knjige je izšla knjižica »Upravljanje kmetijskih gospodarstev«. Knjižica ima na 128 straneh zanimivo vsebino. Nanjo opozarjamo vse, ki sodelujejo pri upravljanju kmetijskih gospodarstev, posebej pa še kmetijske zadruge, katerih vlogi v našem kmetijstvu je posvečenega tudi precej prostora.

»DELO IN VARNOST« številka 1. in 2.

S prvo in drugo številko, ki sta pravkar izšli, začena svoj drugi letnik strokovni časopis »Delo in varnost«, glasilo o aktualnih vprašanjih produktivnosti in smotrnega gospodarjenja v industrijski proizvodnji.

Iz vsebine prve številke: Franjo Aleš — »Naš program«, ing. Ervin Perne — »Povečanje storilnosti dela«, ing. Hubert Clemenz — »Vpliv izplačevalnih dni na neopravičene izostanke in na obratne nezgode«, ing. M. B. — »Zaščitni rokavčki«, K. P. — »Delo Okrajne komisije za HTZ v Kranju«, Silvo Furlan — »Povečanje aktivnosti komisij za higiensko-tehnično zaščito«, F. A. — »Organizirajmo borbo proti obratnim nezagodam« (zgod ravenske železarnice), ing. Janko Švajger — Olga Maček: »Profesionalni traumatizem« (ocena), ing. Boris Goštica — »Prirodni brusni in umetni brusilni koluti«.

Vsebnost številke 2.: Franjo Aleš — »Varstvena vzgoja delovnih kolektivov«, ing. Ervin Perne — »Organizacija dela v podjetju«, dr. Leon Jerovec — »Standardni stroški kot pripomoček za merjenje produktivnosti in ekonomičnosti v podjetju«, Franc Rupret — »Možnosti in pomen analitične ocene delovnih mest v gradbeništvu«, dr. Jerovec — »Diagrami in tabele v službi analize in kontrole stroškov«, prof. M. Battistin — »Priručnik za higiensko-tehnično zaščito rada« (ocena), ing. Boris Goštica — »Prirodni brusni in umetni brusilni koluti« (nadaljevanje).

V »PLAMENU« SO RAZPISALI VOLITVE V DELAVSKI SVET

Dne 19. t. m. je bilo v tovarni vijakov »Plamen« Kropa redno zasedanje delavskega sveta. Člani so potrdili zaključni račun za leto 1956 in razpravljali o proizvodnem planu za prvo letošnje četrtletje. Razen tega so razpisali tudi volitve v novi delavski svet, ki bodo 24. aprila.

LEPO DARILO KAMNICANOM

V terek je prispelo v Kamnik lepo darilo. Mednarodna organizacija za pomoč otrokom UNICEF je poklonila popolno opremo za otroški dispanzer. Kamničani pa zanj še vedno nimajo primernih prostorov in bi nujno potrebovali nov zdravstveni dom. Z.

»TRIGLAV« REPUBLIŠKI PRVAK

V sredo popoldne je Triglav v postavi (Martelanec 876, Starc 854, Ambrožič M. 839, Ambrožič L. 823, Turk 819 in Debečjak 795) dosegel skupno 5006 keglov, kar mu je zadostovalo, da je postal republiški prvak za letošnje leto. Skupno je v prvenstvu Triglav podrl 19.889 keglov. ABC

Danes teden je bil v Škofji Loki posvet predsednikov delavskih svetov, ki ga je sklicala komisija za delavsko in družbeno upravljanje pri občinskem odboru SZDL. Na posvetu so se v okviru priprav na volitve in kongres delavskih svetov pogovorili o izkušnjah samoupravljanja v posameznih podjetjih. Zabeležili smo tele izjave predsednikov delavskih svetov:

Šešira: »Pri zadnjih volitvah smo hoteli dobiti v delavski svet kar največ mladine. Potem pa se je pokazalo, da mladina čisto nima lastnih stališč do posameznih problemov, da se tudi ne zanima dovolj za vprašanja in zato včasih le formalno glasuje. — Vendar pa delavski svet ni samo na papirju; uprava podjetja ga upošteva. Vsak član prejme pravočasno dnevni red za zasedanje, včasih pa je seja sklicana tudi zelo na hitro, ed danes na jutri. — Zdaj je v delavskem svetu 15 članov, v prihodnje pa jih nameravamo izvoliti 21.«

Gorenjska predilnica: »V glavnem nimamo posebnih problemov, razen v zadnjem času, s skrajšanimi nočnimi izmenami. Nekateri so namreč za take izmene, drugi so proti, tretji pa so »nevtralni«. Vzrok je v tem, da ljudje še ne vedo za nove tarifne postavke, a zdaj bo stvar jasna. — V delavskem svetu je 35 članov, od tega 17 žensk in 18 moških; mladine je 12. — Člani delavskega sveta se za probleme zanimajo; računovodja se potrudi, da jim stvari poljudno razloži.«

Gradis: »Naš centralni DS je v Ljubljani. V obratnem delavskem svetu je 13 moških in 2 ženski; kandidirali smo tudi 3 mladince, a niso bili izvoljeni. Zasedanja so redna. Največ težav je s tarifnim pravilnikom. — Prej smo imeli nesoglasja z upravnikom, zdaj je bolje.«

Komunalno podjetje: »Povprečna starost članov kolektiva je 40 let. Nimamo prostora za politično življenje, zato je opaziti pasivnost. Ljudje delajo raztreseni tu in tam. Predvsem bi radi imeli stalne delavce, a jim ne moremo nuditi stanovanj.«

Kroja: »Celoten kolektiv predstavlja delavski svet, ker je le 24 ljudi. Nismo si še na jasnem, ali moramo imeti predsednika delavskega sveta. Pogovorimo se o vsem. — Včasih ustavimo delo za 5 ali 10 minut, pa se pomenimo...«

Mlinsko podjetje: »Celoten kolektiv je v delavskem svetu. Upravni odbor pa šteje 6 članov. Upravnik potegne včasih po svoje, moral bi bolj spoštovati sklepe v zapisniku. Nekateri sklepi se ne uresničijo, a potem na seji stvar spet porinemo naprej. Najhujši so problemi okrog tarifnega pravilnika.«

Transturist: »V delavskem svetu je ves kolektiv. Najtežje je zbrati skupaj ljudi, šoferji so namreč vedno na terenu. Včasih se sestanemo v nedeljo zjutraj. Sestanki so redni. Podobne težave ima sindikat. Ko smo lani sklicali občni zbor sindikata, smo ga morali petkrat preložiti, preden smo bili sklepni.«

Pilarna: »Celoten kolektiv predstavlja delavski svet. Seje delavskega sveta, upravni odbor in sindikata imamo kar skupno.«

Jelovica: »Delavsko upravljanje je pri nas v zadnjem letu dokaj napredovalo. Prej smo samo združevali podjetja, kar je povzročalo nekatera trenja v kolektivu, zato je vsak obrat zahteval svoj delavski svet. Zdaj so v delavskem svetu zastopani ljudje iz vseh obratov. Lani smo največ razpravljali o surovinah. Organi delavskega upravljanja so upoštevani. Člani delavskega sveta se že oglašajo na zasedanjih, ne tolmačijo pa vsi sklepe kolektiva ali pa jih tolmačijo narobe. Računovodja pa, ko operira z različnimi konti (denimo pri zaključnem računu), ne tolmači poljudno.«

Tehnika: (gradbeno podjetje): »Imeli smo premalo stikov s sindikatom. Zdaj je boljše, da se lahko še kar pohvalimo. Sestanki so precej redni. Težave so z delovno silo. Da bi plan izpolnili, bi morali dobiti še najmanj 30 ljudi. Člani delavskega sveta razpravljajo na sejah, a problemov, ki jih res težijo, ne povedo, zato se le-ti tudi ne rešijo. Tudi jaz sam nimam izkušenj, kot jih imajo industrijski delavci glede sestankov.«

Odeja: »Celoten kolektiv je v delavskem svetu. Zdaj smo obravnavali družbeni plan, tarifni pravilnik in norme. Sedaj ni sezone, delamo za zalogo. Sestanki so redni, če pa je kaj izrednega, se pogovorimo kar med delovnim časom, ker nas ni mnogo.«

Strojno podjetje: »Od zunaj je bilo slišati, da je naš delavski svet slab. Če bi bil res slab, bi podjetja že ne bilo več. Lani so se menjali kar trije komercialisti. Aprila še nismo vedeli, kaj bi delali, ker komercialista ni pripravila trga. Jeseni smo morali vso proizvodnjo zaustaviti, ker smo prišli v finančne škripce. Letos imamo dobrega komercialista; perspektive za gospodarjenje so boljše. Lanska zaloga se zadovoljivo zmanjšuje. Pripravili smo dva nova artikla. Preizkušamo likalne stroje. Sklenili pa smo, da se ne bomo lotili serijske proizvodnje tega ali

onega izdelka, dokler prototipi ne bodo zares preizkušeni. Prej so nas namreč stranke silile, naj hitimo, potem so bile pa reklamacije. Tarifni pravilnik so sestavili samo uslužbenci, češ delavski svet tako in tako ne more nič spreminjati, ker je tu zakon. Neposredni proizvajalci so bili pri tem prizadeti, a delavski svet je pravilnik moral potrditi, ker so mu ga pač predložili. Delavski svet nima možnosti, da bi vsestransko spoznaval problematiko. Ko je hotel pogledati v poslovanje, mu je bilo rečeno, da odgovarja za stvari toliko kot nič. Uprava podjetja predloži delavskemu svetu nekatere zadeve v sklepanje nekaj minut prej, tako, da delavski svet ne more dobro premisliti. Komercialista pa imamo zdaj dobrega, a mu ne moremo dati zadovoljive plače, ker bi sicer morali odvzeti delavcem. V zadnjem času so se razmere v podjetju znatno popravile. Delavski svet zahteva tudi redne tehnične posvete, da bi v podjetju izboljšali organizacijo dela po tehnični plati.«

Obrotno kovinsko podjetje: »V upravnem odboru je 5 ljudi, v delavskem svetu pa ves kolektiv. Seje so še kolikor toliko redne, vsak mesec. Smo pavšalirani in nam letos še kar dobro gre.«

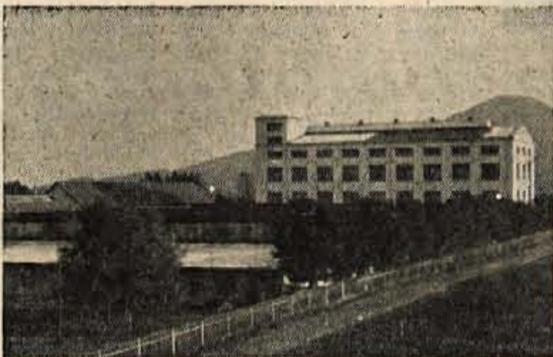
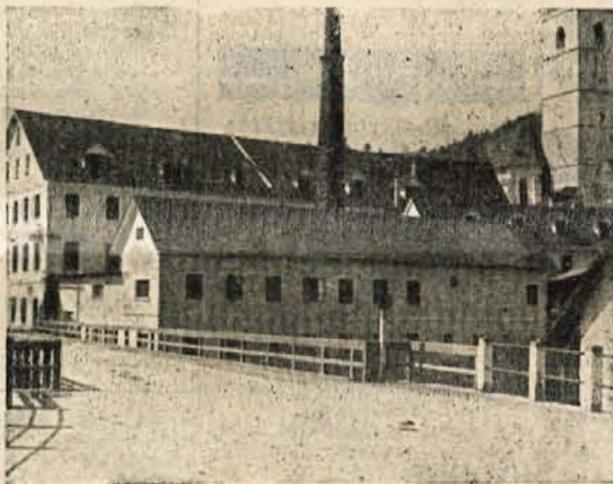
Vprašanje ob koncu posveta: »Kako de-

lavski sveti sodelujejo z gospodarskimi združenji svojih strokov?«

Nekaj odgovorov: »To je povsem prepuščeno upravnim linijam. Delavski sveti nimajo stikov z upravnimi odbori združenj, dasiravno se na sejah teh organov često kroji usoda podjetij (n. pr. pri dodeljevanju kreditov za rekonstrukcije).«

To so drobeci, neobklesani, morda tu in tam nejasno ali celo netočno izraženi, vendar so poučni, tembolj, ker so zajeti neposredno iz življenja delavskih svetov. Kažejo nam že bogate izkušnje v nekaterih kolektivih, a tudi pomanjkljivosti, zlasti v posameznih manjših podjetjih (nepravilni odnosi med upravnimi in organi delavskega upravljanja), celo začetno neizkušenost, ponekod napačna pojmovanja (glede vloge mladine v organih samoupravljanja, uporabljanja delovnega časa z seje, zmenjavanje vlog organov samoupravljanja in sindikata itd.), vrzeli (pomanjkljivi stiki upravnih odborov združenj z delavskimi sveti). Kažejo pa nam tudi to, da se samoupravljavci čedalje bolj razgledujejo po problematiki in se zavedajo vrzeli, zato jih bodo tudi lažje odpravljali. Predvsem pa naj ti drobeci izpričujejo, da je delavsko samoupravljanje v teh letih močno napredovalo in pognalo neuničljive korenine, ob katerih poganjajo novi odnosi med ljudmi v proizvodnji. M. Z.

Desno: Tovarna klobukov »Sešira«
Spodaj: »Gorenjska predilnica« v Škofji Loki

LEPŠI DOHOD DO KULTURNEGA DOMA V KAMNIKU

Zapuščeni trikot pred podjetjem »Kamnik« in kulturnim domom, kjer so lani podrli barake, bodo zdaj spremenili v park. Načrt za uravnava tega prostora je napravljen, tako da visokih orehov in jesenov ne bodo posekali. Uravnava povzroča dosti dela, ker bo treba še odstraniti betonske temelje porušeni zgradb. Z.

Kam z njim?

Majhen, suh človek, slabo oblečen, s spačnim obrazom, ki ga brezboja usta še poudarjajo, stoji pred menoj.

Brada mu pri govorjenju poskakuje, ko stari ženci pri jedi. Govori in govori. Pripoveduje svojo življenjsko zgodbo...

Bil je delavec. Vestno je opravljal svoj posel, čeprav ni bil lahek. Ob vsakem vremenu je moral biti na cesti. Zato ni nič čudnega, da ga je — slabotnega kakršnen je bil — začela razjedati bolezen. Nekaj časa se ji je upiral, potem pa je moral v posteljo.

In vse je šlo svojo logično pot. Zdravniški pregledi, višji pregledi, komisije in končno odločitev: mož ni več sposoben za terensko delo. Predlagamo, da se ga premesti na lažji posel.

Podjetje, v katerem je delal, ni ustreglo zdravniškimi nasvetom. Čeprav bi odgovorni tovariši lahko našli kako lažje delo zanj, so ga odpustili. Kdo ve, če je možakar sploh popolnoma prišteven, so pri tem pomenljivo ugotavljali. Predlagali so ga za invalidsko upokojitve.

Mož pa se je upokojitvi upiral. Ni hotel biti nekoristen član družbe. Čutil je, da bi lahko še delal. Morda res ne na kakem zahtevnejšem delu, za kak nezahtevnejši posel bi pa že še bil. Vprašanje je tudi, kako bi se spričo pičlih službenih let preživljal z invalidnino. Doma je imel dva otroka, ki sta hodila v šolo in bolešno ženo.

Začel je iskati pravico na sodišču. To pa je

dolgotrajna stvar. Medtem je dobival od Zavoda za socialno zavarovanje samo skromno podporo. S temi denarji pa se ni dalo živeti. Iz meseca v mesec je šlo težje. Nekaj časa so krpali družinski proračun s prodajo inventarja, ki ga niso najnujnejše rabili. Potem so se začeli zadolževati po trgovinah. Kmalu so se jih povsod otepli. Prišlo je celo tako daleč, da so jim tik pred zimo zaplenili drva, ki so jih sami napravili v bratovem gozdu (z bratovim dovoljenjem in dovoljenjem Uprave za gozdarstvo seveda) in z izkupičkom pokrili dolgove.

Sedaj stoji ves obupan pred menoj.

Kaj naj storim? Da ga potolažim, mu pravim: »Morda bi se kako honorarno delo našlo tudi pri nas. In kak tisočak bi lahko dobili tako na račun. Iščejo nekoga, ki bi nam zbral čimveč naročnikov za najnovejšo knjigo, ki je že v tisku. Morda bi poskusili v vašem kraju. Počasi, in pa, ko bi bilo vreme ugodno...«

»Prav rad,« mi odvrne. »Počutilim se toliko zdravega, da bom z veseljem povprašal pri ljudeh, če bodo naročili vašo knjigo. A žal ne vem, če bom imel kaj uspeha. Zato, oprostite, denarja vnaprej res ne morem jemati.«

Osupnil sem. Ne samo zato, ker je kljub težki situaciji, v kakršni je bil, odbil ponujen denar, čeprav tudi zato.

Bolj zato, ker sem pomislil: Bi se mož ob vsej svoji tenkočutnosti drznil potegovati za delo, če bi bil vnaprej prepričan, da za delo ni več sposoben? Ali morda ljudje, ki so ga odpustili, mislijo, da je to storil tudi zato, ker je pač neprišteven... ABC

gorenjski obveščevalec

gorenjske bodice

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 01.

MALI OGLASI

Od privatnikov malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. Cena malih oglasov je: preklje 20 din, izgubljen 10 din, ostalo 12 din od besede. — Naročniki imajo 20% popusta.

Izgubljen registrski znak št. S-117 vrniti Zupančiču, Restavracija Kranj 4.

Dobro ohranjen kavč in moško kolo poceni prodam. — Planina 11/II, Kranj.

Prodajam 400 kg semenske grahore. — Sajovic, Sr. vas 55, Šentur.

Prodajam motor NSU 250 CCM v odličnem stanju. Naslov Silmenc Franc, Bolnišnica Goinik.

Prodajam vzdržljiv štedilnik — levi, čisto nov, po ugodni ceni. Naslov v upravi lista.

Prodajam cca 3000 kom. zidne opeke. — Polzve se v Stražišču 297.

Prodajam skoraj nov »Pflentlar« — stroj z 11 aparatih (entla, robi, veže, šiva gumbnice in gumbje itd.) z motorjem ali brez. — Krumpstar Ivana, Sp. Duple 34.

Prodajam stavbno parcelo 6000 kvadrat. metrov na Kokrici. Naslov v upravi lista.

Poceni prodajam zelo dobro ohranjeno moško kolo »Steyer«, železno pečico in violino (čelo). Naslov v upravi lista.

Prodajam odlično ohranjeno motorno kolo »Wanderer« 97 ccm — Levčnik Milan, urar, Kranj.

Prodajam dobro ohranjeno spalnico iz trdega lesa. — Poljska pot 6, Kranj.

Stavbno parcelo v centru predam. Naslov v upravi.

Prodajam dva nova biljarda, orehovo spalnice (masivno) in nekaj knjižnih omar dolžine 2,5 m — pleskano. Cena ugodna. Naslov v upravi lista.

Kupim šivalni stroj pogreznjiv z okroglim čolnikom. Naslov v upravi lista.

Nudimo hrano in stanovanje dekletu, ki bi pomagala v prostem času na kmetiji. Naslov v upravi lista.

Iščem gospodinjstvo pomočnico z znanjem kuhe. Stanovanje in hrana v hiši. Nastop možen takoj. Naslov v upravi lista.

Za pomoč na kmetiji nudim hrano in stanovanje poštenu tovarniški delavki. — Naslov v upravi.

Iščem upokojenca z ženo, še zmožnega delati na sadnem in zelenjadnem vrtu. Za to delo bo imel pristoje stanovanje in kar se pridela na vrtu za lastno potrebo. Sprejel bi tudi samo žensko. Tomazin Franc, Zaloše 9, Podnart.

Sostanovalko sprejme delavska družina. Naslov v upravi lista.

»Delikatosa« Kranj sprejme dve pomožni knjigovodski moči.

Ponudbe poslati najkasneje do 25. marca t. l.

Obrtna zbornica Kranj razpisuje mesto kuharice, natakarice, ki bi opravljala tudi posle sobarice in gospodinjstve pomočnice za Dom Gorenjskih obrtnikov v Crikvenici. Čas zaposlitve cca od 15. maja do 15. septembra 1957. Pismene ponudbe je dostaviti na Obrtno zbornico Kranj do 31. 3. 1957.

Seno in otavo 4000 kg prodam. Naslov v oglasnem oddelku.

Motor Zündapp 500 ccm športni prodam. Mehanična delavnica Rozman Kranj.

Prodajam enodružinsko vseljivo hišo. Primsko 160, Kranj.

Prodajam klavir v dobrem stanju. Naslov: Notar, Huje 32, Kranj.

V delovno razmerje sprejmemo moškega uslužbenca. Pogoji: Popolna srednja šola, znanje 2 tujih jezikov vsaj pasivno. — Informacije v Potovalni agenciji »TRIGLAV«, poslovavnica Kranj ali direkcija Bled.

OBJAVE

Trgovsko podjetje »Kurivo« Kranj, telefon 192 obvešča cenjene potrošnike, da razprodaja fizičevke in palice za paradiznike po znižanih cenah — komad po din 7 in 5. Dalje priporočamo potrošnikom, da se poslužujejo potrošniškega kredita za nakup premoga. Kredit bodo dajale banke in hranilnice od 1. 3. do 30. 7. tl. delavcem in uslužbencem s posredovanjem podjetij, uradov in ustanov, ostalim potrošnikom neposredno. Te ugodnosti se lahko poslužujejo tudi potrošniki, ki stanujejo v hišah s centralnim ogrevanjem po hišnih svetih preko stanovanjske skupnosti. Poslužujte se zgoraj navedenih ugodnosti pravočasno.

KINO

KINO »STORŽIČ« KRANJ 22. marca, ob 16., 18. in 20. uri angleški barvni film »SVENGALIL«. 23. marca, ob 16., 18. in 20. uri angleški barvni film »SVENGALIL«. Ob 22. uri premiera amer. barv. filma »TUJEC V SEDLU«. 24. marca, ob 9.30 uri amer. film »VIKEND V VALDORFU«. Ob 14., 16., 18. in 20. uri angl. barvni film »SVENGALIL« — zadnjikrat.

KINO »TRIGLAV« PRIMSKOVO 23. marca, premiera ameriškega filma »VESELO UDARI PO SKRBI« ob 20. uri. 24. marca, amer. film »VIKEND V VALDORFU« ob 15., 17. in 19. uri — zadnjikrat.

KINO »SVOBODA« STRAŽIŠČE 24. marca, amer. barvni film »DŽIPSI«, ob 15. in 20. uri.

KINO »NAKLO« 24. marca, amer. barvni film »TUJEC V SEDLU«, ob 19. uri.

KINO »RADIO« JESENICE

22. marca, amer. barvni film »SIN ALI BABE«, ob 18. in 20. uri.

23. in 24. marca, avstrij. film »ZDAJ SMO PA TAM«. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri — dopoldan ob 10. uri matineja mladinskega filma.

KINO »PLAVZ« JESENICE

22. marca, mehiški film »MEHIKA V PESMI«, ob 18. in 20. uri.

23. in 24. marca, amer. barvni film »SIN ALI BABE«. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri — dopoldan ob 10.30 uri matineja mladinskega filma.

KINO ŽIROVNICA

23. in 24. marca, mehiški film »MEHIKA V PESMI«.

KINO DOVJE MOJSTRANA

23. in 24. marca, ameriški film »PRELOMNICA«.

KINO RADOVLJICA

Od 22. do 24. marca, italijanski film »KRUIH, LJUBEZEN IN FANTAZIJA«. V petek in soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 15.30, 17.30 in 20. uri.

KINO LJUBNO

22. in 24. marca, amer. barvni film »BORBA ZA POSEST«. V soboto ob 19.30 uri ter v nedeljo ob 16. in 18. uri.

KINO »SORA« SKOFJA LOKA

Od 22. do 24. marca, ameriški film »BELI JORGOVAN«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE

23. in 24. marca, nem. film »GOSPODINJA CASANOVA«. V soboto in v nedeljo samo ob 20. uri.

GLEDALIŠČE

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek 22. marca ob 16. in 20. uri: gostovanje v Novi Gorici. A. Remec »MAGDA«.

Sobota 23. marca ob 16. in 20. uri: Gostovanje v Novi Gorici. Armand Salacrou »NOČI JEZE«.

Nedelja 24. marca ob 16. uri — izven in za podeželje. Alojz Remec: »MAGDA«.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

V soboto in nedeljo 22. in 24. marca ob 19.30 uri Karel Čapek »MATTI«.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

Jutranje vrvenje na kranjskem živilskem trgu je v ponedeljek obetalo živahno kupidlo. Gospodinjstvo se pričakovale, da bodo cene padle, vendar prodajalci niso kdovekaj popuščali. Med solatami je prevladoval regrat, ki so ga prodajali po 20 din merico. Merica radiča je bila 130 dinarjev, merica motovilca pa 25 oziroma 30 dinarjev. Jajčka so obdržala ceno 14 din, nekateri pa so jih ponujali celo po 15 din. Tudi izbira jabolk je bila precej velika. Cene so se gibale po kakovosti, od 35 do 50 dinarjev za kilogram. Cena čebule je poskočila od 100 na 110 dinarjev. Ostale cene: fižol 60 dinarjev liter, česen 8 do 10 dinarjev glavica, zavitek peteršilja 10 din, merica špinaca 30 dinarjev, kilogram zelja 50 din, četrtinka masla 120 dinarjev.

V SKOFJI LOKI

Izbira na loškem živilskem trgu je bila v sredo precej pestra. Cene so bile naslednje: zelje v glavah 50 din kg, kisló zelje 50 din kg, kisló repa 20 din merica, por 7—10 din komad, špinaca 20 din merica, radič 25 din mer., motovilec 25 din merica, regrat 20 din merica, črna redkev 5 din komad, korenje 15 din kg, peteršilj 10 din zavitek, čebula 100 din kg, česen 8—10 din glavica, jajca 13 din komad, surovo maslo 400 din kg, liter smetane 150 din, sirček 12 din komad, jabolka 55 din kg, liter suhega fižola 60 din.

V KAMNIKU

Kamniški živilski trg je bil dobro založen. Zabeležili smo naslednje cene: kisló zelje 60 dinarjev kilogram, kisló repa 30 din kg, radič 140 din kg, regrat 15 din merica, jabolka 30 do 45 din kg, čebula 100 din kg, česen 10 din glavica, jajca 13 in

Za uvod bo tale kar dabra!

Ko sem zadnjič rajal z vlakom proti Jesenicam, sem bil na postaji v Radovljici deležen tolikšne lepote in užitka, da moram še vam povedati. — Ko se boste peljali skozi radovljiško postajo, si oglejte tisto pobožje na levi strani železniškega poslopja. Menda še niste videli vse življenje lepšega smetišča. Pa kaj bi hvalili! Tudi taka razkošna smetišča močno plemenitijo turistične privlačnosti Gorenjske, zlasti pa — Radovljice!

Tole pa v premislek škofjeloškimi vzgojiteljem!

Ko sem se ondan sprehal po Lohi, sem naletel na gručo šolarjev, ki so se na poti iz šole pretepali kar sredi ceste. Ko sem jih opozoril, da to ni lepo in da jim grozi nevarnost zaradi živahnega prometa, so me počutili, da ni dostojno vtikati nosu v stvari, ki me nič ne brigajo in da naj se praskam tam, kjer me srbi. Da bi ta nauk tudi kaj zalegel, so me objestni mulci kar s kamenjem nagnali.

Ta dan sem pribrenčal tudi na Suho pri Skofji Loki. Naneslo je tako, da sem vtaknil nos v poslovne prostore državnega posestva in ugotovil, da ostanejo leti nezaklenjeni, četudi odhajajo ljudje za več ur zdoma. Tokrat sem hotel govoriti s knjigovodkinjo, pa sem čakal polni dve uri. Le to sem zvedel, da je odšla v mesto.

Lepa beseda tudi v »bodica« lepo mesto najde — zato svarim zaupljivo knjigovodkinjo, naj v bodoče, ob času svoje odsotnosti, zaklepa pisarno. Ni nevarnosti, da bi kdo odnesel knjigovodske skrbni, utegne pa se zgoditi, da bo »dobila noga« kakšna druga stvar.

Kaj menijo tisti iz Predoselj, da se jih ne upam vtakniti v bodice! — Ko sem jo zadnjič ob eni po polnoči prisekal do gostilne pri Ku-

rahtu, se mi je od začudenja kar kolencilo: gostilna je bila kljub pozni uri odprta. Pa kako veselo je bilo pod to streho. Pijanec so se drli kot grešne duše. Pa še to moram povedati, da sem tisto noč prav v tej gostilni na povabilo nekega okajenega dedca prisostvoval ustanovnemu občnemu zboru društva pretepačev.

Vso zimo, pa čeprav nam je letos z mrazom in snegom pošteno prizanesla, smo si močno želeli pomladi. No, dočakali smo jo — večraj, 21. marca smo pozdravili prvi pomladni dan.

Kako ga bodo pozdravili mladi ljudje? Nekateri z radostjo, drugi z nezaupanjem... pomlad pa bo pisala v srca ljudi svoje veselo in žalostno zgodbe. In če bi vse te zgodbe prebrali? Prav gotovo bi se ob njih zamislili in dejali: ljubezen ni greh — to je grenka sreča! Sicer pa, ne bodimo črnogledi!

Naj bo tako ali drugače, tudi jaz sem pred nekaj dnevi prebral takšno ljubezensko zgodbo dveh mladih ljudi, ki jima je pomlad nasula v srca zvrhano mero nemirnega koprnjenja, žal pa sta čustva ljubezni doživljala vsak po svoje...

Niž veselega ne bo v teh vrsticah — namenil sem jih mladim ljudem. Preberite jih in presodite!

Topel večer me je zvalil v park. No, zgodilo se je... Proti svoji volji sem slišal razgovor med deklico in fantom, ki sta pod okriljem noči iskala zatišja v mračnem gaju. Njemu je bilo štirindvajset let, njej morda sedemnajst.

Čemu molčiš? Saj to povej — me imaš rada? je vprašal fant.

Tih šepet... Fant je deklico objel.

»Nikar, prosim te!« se je branila.

»Zakaj ne? Saj praviš, da me imaš rada.« je fant silil vanjo.

rahtu, se mi je od začudenja kar kolencilo: gostilna je bila kljub pozni uri odprta. Pa kako veselo je bilo pod to streho. Pijanec so se drli kot grešne duše. Pa še to moram povedati, da sem tisto noč prav v tej gostilni na povabilo nekega okajenega dedca prisostvoval ustanovnemu občnemu zboru društva pretepačev.

Vso zimo, pa čeprav nam je letos z mrazom in snegom pošteno prizanesla, smo si močno želeli pomladi. No, dočakali smo jo — večraj, 21. marca smo pozdravili prvi pomladni dan.

Kako ga bodo pozdravili mladi ljudje? Nekateri z radostjo, drugi z nezaupanjem... pomlad pa bo pisala v srca ljudi svoje veselo in žalostno zgodbe. In če bi vse te zgodbe prebrali? Prav gotovo bi se ob njih zamislili in dejali: ljubezen ni greh — to je grenka sreča! Sicer pa, ne bodimo črnogledi!

Naj bo tako ali drugače, tudi jaz sem pred nekaj dnevi prebral takšno ljubezensko zgodbo dveh mladih ljudi, ki jima je pomlad nasula v srca zvrhano mero nemirnega koprnjenja, žal pa sta čustva ljubezni doživljala vsak po svoje...

Niž veselega ne bo v teh vrsticah — namenil sem jih mladim ljudem. Preberite jih in presodite!

Topel večer me je zvalil v park. No, zgodilo se je... Proti svoji volji sem slišal razgovor med deklico in fantom, ki sta pod okriljem noči iskala zatišja v mračnem gaju. Njemu je bilo štirindvajset let, njej morda sedemnajst.

Čemu molčiš? Saj to povej — me imaš rada? je vprašal fant.

Tih šepet... Fant je deklico objel.

»Nikar, prosim te!« se je branila.

»Zakaj ne? Saj praviš, da me imaš rada.« je fant silil vanjo.

»Ze že, toda...« je rotila. »Kaj toda... Ne izmikaj se!« je grozil on. »Seveda, če bi bila z drugim, se ne bi branila.«

»Prosim, ne žali me! Mar tako plačuješ zaupanje, ki ga imam vate?«

»Zaupanje? Kako bedasto! So še druge stvari. Mislil, da bom zastonj brusil noge po parku?« se je zasmejal fant. Nekaj grozečega je bilo v njegovem glasu.

Zdajci je postal nasilen. Objel je deklico, hoteč je silo poljublja.

»Pusti me!« je krčknila in se silo iztrgala. »Sramuj se! Je to tisto, kar sem zaželela?«

Močan udarec je padel na dekletovo lice. Fant je pobesnel.

»Na, to zaslužiš, prekleta cipala!« se je utrgalo iz njega. Nov udarec je zadel deklico v obraz. Ni se branila.

Fant se je zasukal in izgubil v noč. Ona pa je stala kot pribita na mestu in gledala za njim — nema in toga...

Vse se je odigralo tako hitro, da sem se šele ta hip zavedel. Pristopil sem k njej.

»Pojdi, punčka,« sem je nagovoril, »in pozabi, če moreš!«

Pogledala me je. Nič začudenja ni bilo v njenem pogledu. Zdela se mi je, kot da bi me pričakovala. — Tako blede in neboljena je bila v medtem luninem soju. Zazrl sem se ji v obraz. Pogledala me je in v trepek nasmeš ji je preletel lice. Tedaj sem občutil tudi jaz nekaj njene bolečine — v srcu uboge deklice je divjal vihar... Izgubljala je vere v ljubezen in človeka...

Tako mirna je bila. In vendar, to, kar sem videl, mi je povedalo dovolj. — Videl sem prazen pogled in dvoje solz v očeh...

Glejte — takšni smo! Vas pozdravlja

Vaš Bodičar

14 din komad, peteršilj 10 din šopek, zelena 60 din kg, por 50 dinarjev kg. Tudi to pot je bilo napredaj veliko vsakovrstnega semena.

V TRZICU

Trznica v Trzicu je od tedna do tedna bolj založena z blagom. Na tržne dneve, t. j. vsako sredo in soboto je blaga na izbiro, v manjši meri se blago prinaša v trznico izven tržnih dni. Cene pa so izjemni pri sadju še znatno višje kot v drugih krajih in se Tržičani upravičeno vprašujejo po vzrokih. Jajčka, zelo drobna, so bila po 15 din, surovo maslo po 600 do 700 din, ni pa najboljša kvalitete. Čebula je že po 110 din kg, koruzni zdrob po 80 din, ajdova moka po 100 din, jabolka po kvaliteti od 35 do 55 din kg. — Dobrih jabolk je na trgu veliko, tako da ne gredo vsa v prodajo. Motovilec, radič in regrat prodajajo na merico, toda taka prodaja je kočljiva za kupca. Tudi zeljate glave so napredaj po zelo različnih cenah. — Mnogo je na trgu domačega žganja po 400 do 420 din liter, za katerega se hitro najdejo kupci. Negotinci spet prodajajo na tržnici vino po 150 din, kupcev pa ni mnogo, ker vino ni posebno dobre kakovosti.

GIBANJE PREIVALSTVA

V TRZICU

Poročili so se: Valentin Baloh, vratar in Jožefa Škantar, tov. delavka.

Umrli so: Ivana Peternel, roj. Peternel, upokojenka; Amalija Vodnik, roj. Kališ, gospodinja.

NA JESENICAH

Poročili so se: Viktor Renko, bol. strežnica; Anton Laharnar, tov. delavec in Jožefa Mišič, žel. čuvaj in Marija Torkar, uslužbenka; Ladislav Skrinjar, vodni inštalater in Marija Crv, tov. delavka; Ludvik Kokošinec, električar in Vlasta Černe, bol. strežnica; Vincencij Pogačar, tov. delavec in Ljudmila Beruš, tovarniška delavka.

ŠŠ S SODIŠČA

TOKRAT MU BOGATITEV NA RAČUN DRUGIH NI USPELA

Nekateri obrtniki se v svojem pohlepu za čim večjim dobičkom poslužujejo najnižkotnejših načinov izkoriščanja delavcev.

Pred nedavnim se je zagovarjal pred Okrajnim sodiščem v Radovljici zaradi kaznivnega dejanja kršitve predpisov o pravicah oseb v delovnem razmerju in utaje davka Alojz Pintar, zasebni obrtnik za izdelavo igrač, iz Lesc. Med šolskimi počitnicami v letu 1954 in 1955 je za izdelavo igrač najemal tudi sezonsko delovno silo — dijake in dijakinje srednjih šol, ki so delali v delavnici osem do dvanajst ur dnevno, včasih pa tudi več. Po predpisih bi moral z delavci skleniti delovne pogodbe, v katerih bi bili določeni pogoji dela in višina plače, ki pa ne bi smela biti nižja pri vsakem posamezniku od povprečja tarifnih postavk za ustrežno kategorijo strokovnosti za delavce, ki so zaposleni v državnih obrtnih delavnicah. Vsega tega seveda ni storil in se je na ta način izognil kontroli nad plačevanjem prejemkov, deloma pa tudi socialnim dajatvam, ker je le delno prijavil zaposleno oseboje socialnemu zavarovanju. Plače, ki jih je izplačeval zaposlenim dijakom, so bile dosti nižje od minimalnih plač nekvalificiranih delavcev in so se gibale okoli 25 din na uro. Svoje izdelke je zlahka

prodajal, precejšen del jih je bilo namenjenih tudi za izvoz, zato so poedincim opravili več nadur, katerih pa ni plačeval s 50% pribitkom na osnovne plače. S tem je oškodovalec pet zaposlenih dijakov za 1680 nadur, v vrednosti okoli 19.860 dinarjev; zavod za socialno zavarovanje pa zaradi neplačanega prispevka za okoli 90.000 dinarjev. Prav tako je v davčni prijavi za leto 1955 navedel za 130.380 din nižji dohodek od dejanskega, da bi se na ta način izognil plačilu davka na dohodek v znesku 80.784 dinarjev. Svoje dejanje je skušal na sodišču opravičiti z izgovorom, da ni poznal predpisov in s tem, da ga zaposleni dijaki niso terjali za dodatek za nadurno delo. Sodišče ga je upoštevalo, da še ni bil kaznovan in da je že znesek utajenega davka pred glavno obravnavo poravnal, obsojilo na 40.000 din denarne kazni in plačilo stroškov kazenskega postopka v znesku 5000 dinarjev in na povračilo neplačanega dodatka za nadurno delo oškodovancem v znesku 19.860 dinarjev. Razen obsojbe pa je zahteval tudi Okrajni zavod za socialno zavarovanje povračilo prispevka v znesku okoli 90.000 dinarjev.

Ta primer nazorno kaže, ed kod nekaterim obrtnikom denar za razkošje. Take pojave bo moč odpraviti le z dosledno kontrolo nad delom nekaterih obrtnikov, le tako bomo lahko dosegli, da bodo bolj dosledno izpolnjevali svoje obveznosti do družbe in posameznikov.

TRIGLAV : MEDVODE

66:46 (24:24)

V prijateljski košarkarski tekmi so mladinci Triglava premagali košarkarje iz Medvode. Prvi polčas sta bili močviti precej izenačeni, kasneje pa je Triglav prevladal na igrišču in zmagal.

Upravni odbor časopisno-založniškega podjetja „Gorenjski tisk“ razpisuje mesto KOMERCIALISTA Pogoj: srednješolska izobrazba s prakso v komercialni službi, zaželena je praksa v papirni ali časopisno-založniški stroki. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. Prošnje pošljite na upravo „Gorenjskega tiska“ v Kranju, Koroška 6.

JAVNA LICITACIJA za izvrševanje gradbenih in gradbeno-obrtniških del Tekstilna tovarna „Inteks“ v Kranju razpisuje prvo javno pismeno licitacijo za oddajo gradbenih obrtniških in inštalaterskih del za graditev devetstanovanjskega bloka. Predračunska vsota znaša 18.500.000 din. Licitacijska obravnava bo 8. 4. 1957 ob 9. uri dopoldne v prostorih Tekstilne tovarne „Inteks“. Projekt in vsi potrebni licitacijski pogoji bodo zainteresentom na razpolago od dneva razpisa licitacije dalje v prostorih investitorja.

Z LETNE SKUPŠČINE SVETA SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV OKRAJA KRANJ

Pred kratkim je bila v Kranju letna skupščina Sveta Svobod in prosvetnih društev okraja Kranj, ob številni udeležbi delegatov vseh društev in predstavnikov političnega in društvenega življenja v Kranju.

Poročilo je postavilo v ospredje vprašanje družbenega življenja delovnih ljudi, vprašanje razvedrila in koristne izrabe tistega časa, ki ostane med delovnim časom, političnim delom in življenjem v družini. Pretežna večina ljudi preživlja čas v službi, na sestankih, ali pa se zapira v družinski krog, pri tem pa gre mimo tiste človeške vsebine, ki jo daje prijetno razvedrilo v prijateljski družbi. V ospredje je postavljeno vprašanje kulturnega družbenega doživljanja, ki človeka sprošča in poživlja, medtem ko danes nekateri poznajo samo delovno dolžnost, drugi pa svoj družinski krog in mali egoizem.

Svobode in prosvetna društva so v tej smeri napravile korake, ki pa ne dosegajo smotra, omejile so se na nekaj družabnih večerov za člane lastnega društva ali pa na lahkotnejši (plehekjši) repertoar, medtem ko za celotno prebivalstvo kraja še niso našli ustrezne oblike družbenega življenja.

S tem v zvezi so načeli delegati vprašanje domov, ki ne ustrezajo klubskemu načinu družbenega življenja.

Drugo važno vprašanje, ki so ga obznavali, je bilo izobraževanje odraslih. V tem pogledu so bili uspehi prav majhni, izražajo se le v posameznih predavanjih, ki so jih priredila posamezna društva, trajnejši oblik izobraževanja pa niso nikjer uvedli.

Edina izjema so kmečko - gospodarske šole za kmečko mladino, ki so uspele zlasti tam, kjer je dobra organizacija mladih zadrugnikov. Te šole so istočasno dokaz, da šole za odrasle niso samo stvar Svobod in prosvetnih društev, temveč so stvar vseh prosvetnih institucij kot so Sveti za šolstvo pri ObLO, zlasti pa sindikatov. Vzgoja in izobražba delavskih kadrov, ki so izšli iz nezadostno razvitih osnovnih šol, terja, da se pomanjkljiva izobražba nadoknadi v večletnih večernih šolah in tečajih splošnega in strokovnega izobraževalnega tipa. S sredstvi in strokovnim kadrom, ki bi mogel organizirati tako izobraževanje, pa razpolagajo ljudski odbori in podjetja, ki morajo biti tudi prvenstveno zainteresirana na izobrazbi delovnih kadrov.

Knjižnice pomenijo možnost šolskega individualnega izobraževanja. Posamezne knjižnice so lepo napredovale, je pa še nekaj obč. LO. ki v preteklem letu niso dali skoraj ničesar za napredek knjižnic. Tako pa v nekaterih občinskih središčih života rijo in žive le od idealizma nekaterih prostovoljnih kulturnih delavcev.

Spremembe nastopajo tudi v pogledu dviganja strokovnih kadrov. Novih dirigentov in pevovodij ni, zato bo treba za začetnike dirigente pevskih zborov in instrumentalnih skupin ustanoviti na obstoječih glasbenih šolah posebne oddelke, za režiserje pa pri Prešernovem gledališču stalno režisersko šolo.

Razprava, v katero je posegel tudi tajnik glavnega odbora sindikatov, tov. Roman Albreht, je pokazala, da je ljudskoprosvetno delo na važnem razpotju in da bo uspelo le ob širokem sodelovanju vseh družbenih činiteljev, zlasti ljudskih odborov in sindikatov.

Po razpravi je bila odlikovana vrsta starejših Svobodašev.

Aldo de Benedetti: »Dva ducata rdečih vrtnic« v uprizoritvi Mestnega gledališča na Jesenicah.

KRITIKA „V NIŽAVI“

Menim, da je vsakomur jasno, da bodi kritika objektivna, toda prav zadnje čase se pojavljajo pri nas ocene, ki so pisane bolj ali manj subjektivno in zdi se, da recenzenti le preradi pozabljajo, da je treba pri pisanju ocen prezreti prav vse osebne simpatije. Predvsem pa je ta zahteva nujna, kadar se nekdo loti ocenjevanja dela celotnega ansambla nekega društva, in to dela skozi vso sezono.

V eni izmed prejšnjih števil GG se je tov. PK. lotil ocene loške uprizoritve drama »V nižavi«, pri tem pa je navedel tudi nekaj splošnih trditve, ki pa jih ljudje pri loškem KUD ne moremo jemati resno. In v teh nekaj vrstah bi skušal tov. P. K. pokazati, da je v svojih trditvah »udaril mimos«, da so njegove trditve subjektivne in prazne.

Tov. P. K. (zakaj se ni podpisal s polnim imenom?) ugotavlja, da so v Loki z uprizoritvijo drama »V nižavi« vendarle začeli napredovati. Mimogrede povedano: drama »V nižavi« je bila pravzaprav nekaj »kulturni kompromis«, saj delo kot tako ni prav nobena umetniška stvaritev, je čisto povprečna melodrama, notranje razbita, brez idejna itd. Zaradi tega so nam nekateri Ločani očitali korak

nazaj v našem razvoju, konservativnost.

Nasprotno pa vidi tov. P. K. v tem velik korak naprej!

Torej smo se znašli med dvema stoloma; verjetno pa je, da se nahajamo v očeh tov. P. K. še tam nekje v vsezaverodomsarjevski dobi. Toda tako gledanje je vendar odločno površno, plitvo in konservativno!

Nadalje pravi recenzent, da v Loki ni najti dobrega režiserja. — To resnico poznamo žal že nekaj let. Sicer pa, kako si tov. P. K. zamišlja režiserja-amaterja? Pa menda ne z diplomom AAU v žepu! Je že tako, tov. P. K., da se pri diletantskih odrih loti režije tisti, ki ima poleg merice znanja tudi največ poguma in je pripravljen prijeti v roke poleg režijske knjige tudi kladivo — čopič. Kdo more zahtevati od amaterja popolno obvladanje odrske tehnike, izkušenih režijskih prijemov itd., saj si še recenzenti niso na jasnem z umetniško opredelitvijo dela! Videti je, da se zadnje čase preveč oddaljujemo od pojma »amater«. Amater se sproti izpopolnjuje, se sproti uči, dela zgolj iz ljubezni do odrske umetnosti, ni pa noben vseznalec, da ne rečemo dovršen umetnik, in kot takega je treba amaterja tudi

filmi, ki jih gledamo

»SVENGALI«

V angleškem barvnem filmu »Svengali« bomo našli le malo svetlih strani. Vse je tako povprečno — zgodba, scenarij, režija, fotografija, da se gledalec nehotе vpraša: mar filmski producenti res tako podcenjujejo okus gledalcev?

Tokrat so na filmski trak posneli zgodbo, ki pripoveduje o hipnotizerju in glasbeniku Svengaliju, ki dela s svojo hipnotično močjo čudeže... Seveda je zgodba začinjena z dobro mero mistike in naivnosti, ki se stopnjuje do neumnosti.

Kaj več kot o nedomiselni režiji Noela Langleva bi morda lahko napisali o igri igralcev Hildegarde Neff, Terence Morgana in Donald Wolfita, ki pa niso presegli povprečja.

»ONA JE VEDELA, KAJ HOCE«

Ob tej ameriški barvni komediji ne gre toliko za ugotavljanje kakšnih posebnih umetniških kvalitete, ki bi povzdignile film nad povprečno raven, temveč za ugotovitev, da smo takšnih zgodb, pa tudi slabših in boljših, videli že precej. — Zgodba je sicer našim pojmom iz kakršnih koli prepričanj malce odmaknjena, lahko pa jo opravičimo na kratko: pač Amerika, da o Hollywoodu ne govorimo! V skopi oceni: scenarij, režija, igra — vse povprečno, pa ne tako slabo, da ne bi film nudil povprečnemu gledalcu uro in pol zabave. Vsekakor nas pa prijetno preseneča ljubka Debbie Reynolds, ki je dobila v Dicku Powellu simpatičnega soigralca.

ocenjevati! Izenačevanje pojmov amater in profesionallec se zadnje čase le prepogosto ponavlja in skrajni čas je, da se ta dva pojma spet pravilno opredelita.

»Da je napredek očiten, ni treba posebej ponavljati, očiten pa je tembolj, ker ga ni nihče pričakoval« — lep, zelo lep primer leporečja, frazarjenja in pravi nič drugega. Za ilustracijo pogledimo samo letošnji loški repertoar: Molière »Sganarel« in Lope de Vega »Paštetar« (vsekakor klasika, tov. P. K.); Hofman »Svetloba velike« samote (slovenske novitete — zanič, tov. P. K.); Tiran »Čarobne gosli« (za najmlajše — tudi zanič). Pa vendar niste pričakovali »Mlinarja in njegovo hči« ali pa kakega »Strahu na sokolskem gradu«, da se tako čudite napredku?! Sicer smo pa v Loki poleg Matajevega Matija in Švejka igrali z uspehom že tudi Millerja, Williamsa, in tudi Cankarja in ta imena so dovolj, da lahko trdimo, da smo že prerastli čitalniški okvir, toda ne samo z repertoarnega aspekta, temveč tudi z igralskega in režijskega. In v Loki imamo že tudi dve leti abonma, kar za amatersko gledališče ni graje vredno. Odveč bi bilo pisati še o drugih dokazih in z njimi dokazovati nepoznanje razmer, neznanje in sentimentalni snobizem.

Da pa ne bi mislili, da zapadamo v svetožalje; Ločani smo željni kritike, želimo, da bi bila vsaka premiera pravilno ocenjena, da bi bili uspehi in napake prikazane v pravi luči, zavedamo se, da pravilna kritika uči, da je zdrava, da kaže pot k napredku. Odločno pa smo proti vsakemu ovinkarjenju, proti gostilniškemu blefaranju, ki dostikrat že meji na šarlatanstvo. Menim pa, da velja to tudi za ostala amaterska gledališča, ki imajo prav tako težave z ansambлом, z odrsko izreko in tehničnimi rekviziti kot jih imamo mi, in ki se prav tako trudijo nuditi ob takih razmeran gledalcu čim več in čim kvalitetnejše, nuditi to, kar lahko nudi amater.

Jože Kloboves

ŠESTA IN SEDMA PREMIERA GLEDALIŠČA NA JESENICAH

Mestno gledališče na Jesenicah je pred kratkim uprizorilo šesto premiero letošnje gledališke sezone, in sicer Aldo de Benedetti komedijo »Dva ducata rdečih vrtnic«. Režiser in inscenator BOJAN ČEBULJ, je tudi tokrat povsem uspel. Sam je igral Alberta Veranija, medtem ko je igrala Marino MARJANCA ČEBULJEVA, Tomaža Savellija je igral Marijan Stare ter Rozino Francka Pristova. Igralci so s temperamentalno igro že takoj v prvem dejanju navezali stik s publiko, za kar jih je tudi primerno nagradila. K uspeli uprizoritvi je veliko pripomogla tudi funkcionalna scena.

Na večer pred praznikom žena pa so jeseniški gledališniki presenetili občinstvo s sedmo premiero letošnje gledališke sezone, s Čapkovno dramo »Matie«.

Sedmi premieri bosta sledili še dve, in sicer Olivera Sturta »Čudovite pustolovščine ene noči«, ki jo bodo uprizorili konec marca in v maju Goldonijev »Lažnik«. V kolikor bodo dopuščale finančne možnosti, bo gledališče naštudiralo za 1. maj še Ocvirkovo dramo »Ko bi padli oživeli«.

Priznati je treba, da letošnji repertoar Mestnega gledališča na Jesenicah ni le obširen, marveč tudi dokazuje, da je gledališče ubralo pravo pot v repertoarni politiki. Dejavnost gledališča je dosegla v tej sezoni višek, pa tudi kvaliteti ni kaj očitati. Zeleti bi bilo, da bi gledališče ob koncu letošnje sezone uspelo uprizoriti še opereto na letnem gledališču.

Z razstave v Mestnem muzeju v Kranju

VITTORE CARPACCIO (1455—1525)

Slovo Uršule in princa Herea s kraljem Mauirom (Benetke, Akademija)

KULTURNA BELEŽKA Z BLEJSKE DOBRAVE

Letos so na Bohinjski Beli slovesno praznovali vse pomembnejše obletnice, kakor Linhartov jubilej, Prešernov praznik, pred nedavnim pa 8. marec — dan žena. Posebnost letošnjih praznovanj je izredno dober obisk, česar doslej ni bilo opaziti. Najbolje obiskana pa je bila proslava dneva žena. V tesno zasedeni dvorani se je predstavil občinstvu močno okrepljeni mešan in moški pevski zbor, z zanimivimi prizori pa je sodelovala šolska mladina. Precej pozornosti je vzbudila tudi uprizoritev kratke dvodejanke, ki jo je za ta dan napisal osmošolec jeseniške gimnazije, Jože Zupan. Podobna proslava je bila tudi na Bledu, kjer so na čast 8. marcu priredili slovesno akademijo.

INTERNI NASTOPI GOJENCEV NA KRANJSKI GLASBENI ŠOLI

Kakor prejšnja dva, tako je bil pretekli petek tudi tretji interni nastop gojencev Glasbene šole v Kranju uspešno zaključen. Tudi tokrat ni manjkalo poslušalcev — zlasti onih, ki z zanimanjem zasledujejo glasbeno vzgojo na tem zavodu.

Nastopilo je 16 gojencev iz razredov za klavir, violino, pihala in solopetje. — Te glasbene produkcije, ki jim posveča vodstvo šole veliko pozornost zlasti zato, ker se gojenci že od prvih začetkov glasbenega študija privajajo na nastope pred poslušalci, se bodo

ponavljali še ves prihodnji mesec. Postopoma bodo nastopili vsi, to je 250 gojencev zavoda.

PREDAVANJA SVOBODE NA JESENICAH SO DOBRO OBISKANA

Letos je Svoboda na Jesenicah priredila več predavanj, ki se odlikujejo zlasti po kvaliteti in zanimivosti. — Pred kratkim je predaval v tesno zasedeni dvorani delavskega doma dr. Karel Rosenstein. Predavanja o vtisih s poti po Indiji so spremljali številni diaprozitivni.

Tudi šola za starše, ki jo je organizirala jeseniška Svoboda, ni ostala brez odziva. Predavanj, ki se vrste vsak teden, se udeležuje nad 200 mater in očetov. — S splošnimi predavanji, s šolo za starše ter jezikovnimi in strojepisnimi tečaji je uspelo jeseniški Svobodi uresničiti del svojih načrtov pri vzgoji ljudskih množic.

-Jb

USPEHI IN TEŽAVE KAMNOGORIŠKE IGRALSKÉ DRUŽINE

Pred kratkim je kamnogiški prosvetno društvo uprizorilo komedijo »Navadni človek«. — Uprizoritev je dokaj dobro uspela. Iz priznanja, ki so ga dali navdušeni gledalci igralcem, je bilo moč posneti željo, da bi bilo v bodoče na domačem odru še več takih uprizoritev.

Požrtvovalni igralci so po tokratnem uspehu sklenili naštudirati tudi dramo »Sveti plamen«. S sredstvi, čeprav pičlimi, ki jih dobiva društvo od vstopnin, počasi toda

vztrajno urejajo oder, ki ni ravno v zavirljivem stanju. Zavedajo se namreč, da bo tudi dobro urejen oder prispeval svoj delež h kvaliteti bodočih uprizoritev. — Z dobro voljo in požrtvovalnostjo se da premostiti številne težave! — menijo člani tamkajšnje igralske družine.

P.

»VZORNI SOPROG« NA ODRU KRANJSKOGORSKE SVOBODE

DPD Svoboda »Slavko Černe« Kranjska gora, je v soboto in v nedeljo postavila na oder v režiji Ivana Marinka, komedijo Averryja Hopwooda »Vzorni soprog«. Doslej so morali Kranjskogorčani veseloigre »uvažati« (gostovalo je MG Jesenice s Scapinovimi zvijačami in Svoboda »Tomaž Godec« s Srečnimi dnevi), zdaj pa se je izkazalo, da so jim sami ne-le kos, ampak jih celo dobro zaigravo. Publika je uživala zlasti ob zreli situacijski komiki, pa tudi ob uspešnih likih igralcev, ki so vsi po vrsti dobro rešili svoje vloge. V vlogi Billyja Barletta je nastopil Miloš Sodja, njegovo ženo Margaret je kreirala Marija Košir, Jack Wheller — Tone Prezelj, njegova žena Blanch — Andreja Oitzl, Friderik Evans — Lojze Cuznar. Ugajala je Vida Dorčec v vlogi Margaretine sobarice Mary. Kot nosača sta še nastopila Janex Kerstein in Andrej Gosar.

Sceno za uprizoritev je posodilo MG Jesenice in priznati je treba, da je bila dobro prirejena. Režiji se je čutilo večmesečno delo z igralci, ki so bili suvereni gospodarji prostora.

J. S.

BREZBRIŽNOST SE LAHKO MAŠČUJE

RECEPTI

Pričakovanje otroka je zmeraj povezano s strahom pred porodom in z bojznostjo, da otrok morda ne bo normalno razvil. Kljub temu pa marsikatera žena, četudi si otroka želi, ne stori vsega, da bi si olajšala porod in zagotovila otroku zdravje. Mimo počitka, rednega gibanja in vsestranskega zmernega življenja je v času nosečnosti potrebna tudi pravilna prehrana, od katere sta v veliki meri odvisna počutje bodoče matere in otrokov razvoj.

Kaj pomaga, če nosečnica je za dva, če pa v hrani ni n. pr. dovolj beljakovin, kalcija, železa itd., kar nujno potrebuje

zase, še bolj pa za svojega novo rojenega otroka. Samo debelejšje nosečnice se ne zagotavljajo, da bo otrok čvrst in zdrav. Veliko žena je tik pred porodom slabokrvnih, tožijo tudi, da jih bolijo zobje, nervozne so, četudi živijo zmerno in niso preobremenjene z delom. Vse te težave marsikdaj pripišemo lahko prav nepravilni prehrani.

Seveda pa se brezbriznost do

prehrane lahko maščuje tudi nad otrokom, ki začne bolehati za rahitizmom, veliko jih v prvem letu starosti tudi umre in zbolijo. — Vse to kaže, da nosečnice ne uživajo dovolj mleka in mesa ter sadja in zelenjave, v čemer je največ snovi, ki jih njihov organizem nujno potrebuje. Več o vsem boste lahko izvedele v knjižici »Prehrana nosečnice«.

BENEŠKA RIZOTA

6 dkg surovega masla, 30 dkg riža, juha ali voda, soli, 5 dkg parmezana, 15 dkg telečjih ali kurjih jeter, 3 dkg surovega masla, čebula, 1 dkg moke, 2 dkg paradižnikove mezge, juha, sol.

Na maslu prepražimo riž, da postane prosojen, nato ga solimo, zalijemo z dvakratno množino juhe ali vode in dušimo 20 minut. Kuhan riž zmešamo s polovico nastrganega parmezana, ostalega pa potresemo po vrhu potem, ko je riž že v skledi. Nazadnje denemo v sredino riža ragu, ki ga pripravimo tako, da na maslu zarumenimo sesekljano čebulo, pridenemo na tenke liste zrezana jetra, jih prepražimo, potresemo z moko in jo zarumenimo, pridenemo še paradižnikovo mezgo, zalijemo vse z juho, solimo in prevremo.

CVETAČA V SOLATI

Lepa glava cvetače, slan krop; 1 dl olja, 1 dl kisa, poper.

Cvetačni cvet odločimo od listov in stebila tako, da ostane še cel. Nato ga skuhamo v slanem kropu, odcedimo in denemo v skledo. Iz olja, kisa in popra naredimo marinado in polijemo z njo cvetačo v skledi.

VSE ZARADI »ČASTI«

Stiri leta je tega, kar je Marko spoznal Vido. Na plesu sta se srečala še nekajkrat po tisti februarjski nedelji. Dekle je bilo dolgo nezaupljivo, čeprav ji je bil temnelasi fant všeč. Enkrat v življenju je že doživela polum, zato ni hotela znova zabresti v take težave. Fant je po objubi, da jo bo poročil, pobegnil čez mejo; tako je morala sama preživljati dve hčerki. Pa vendar si je želela ljubezni in razvedrila. Kdo bi ji zameril!

Z Markom sta se še tisto poletje poročila. Zelo jo je razvajal in sprva je minevalo njuno skupno življenje brez večjih težav. Vida je leto dni še hodila v službo, nato pa se je rodil sin. Ostala je doma in tudi kasneje ni več odšla na delo. Z možem sta se od Vidinih staršev odselila v novo stanovanje.

Dokler je Vida delala v tovarni, je sama prejemale otroške dodatke za hčerki. Potem bi jih moral prejemati Marko, a se je vedno izgovarjal, da denarja za tuje otroke ne dobi. Vida se je vdala v to, dokler se ni prepričala, da bi ga lahko dobil.

Zdaj čuka že petega otroka. Odnosi med njo in možem so se v zadnjih letih močno spremenili. Tisto, kar nekoč Marko ni pomenilo ovire, ga je nenadoma pričelo motiti na vsakem koraku. Ženina nezakonkska otroka, ki jima je bil oči, je zasovražil. Ni ju hotel priznati in prejemati zanj mesečnih doklad, da bi ne omdeloval svoje »časti«. Da je žena pri tem trpela in se mučila, kako bi skuhalo in oblekla številno družino, mu ni bilo mar.

V družbi se je Marko štel za naprednega državljana, ki je obračunal z navlako starih predsodkov, doma pa je na enakopravnost žene popolnoma pozabil. Ko so mu na oddelku za socialno varstvo dejali, da bi moral kot oči na svojem službenem mestu prejemati dodatke za ženina prva otroka, je izjavil, da ni oči. »Če me boste pa k temu silili,« je zagrozil, »bom zapustil ženo in si poiškal službo v drugem kraju.«

In vse to samo zaradi »časti«, na katero je ob poroki popolnoma pozabil... J. O.

POMLAD V ITALIJ

ZGORNJA MODELA SMO POSNELI IZ ITALIJAN. MODNIH REVIJ. KOSTIM NA LEVI NOSIMO OB SVEČANEJSIH PRILožNOSTIH IN JE IZDELAN IZ TEMNEGA BLAGA. DRUGI, SVETLOBARVNI KOSTIM JE KROJEN V ŠPORTNEM SLOGU. ZANJ SI LAHKO IZBEREMO TWEED ALI KAKO DRUGO PRIMERNO TKANINO, KI NI PREVEČ OBCUTLJIVA.

PRAKTIČNI NASVETI

ČIŠČENJE PODA

Gumasta tla — razen polivinilnih tekačev uporabljamo za zaščito kuhinjskih tal lahko tudi tekače iz gume. Le-ta je sicer trajnejša, vendar skoraj še enkrat dražja, razen tega dolgo ohrani značilni neprijetni vonj in jo je težje dobiti na trgu.

Kamnita tla, teraco ploščice — Tovrstna tla umivamo s toplo milnico, nato pa še s čisto vodo. Suha lahko tudi namažemo s parketnim loščilom, vendar za delovne prostore to ni priporočljivo, ker so spolzka in ovira pogosto umivanje.

Lakiran pod — Lakiranega poda ne smemo ribati s milom niti s pralnim praškom. Očistimo ga najprej prahu, nakar ga umijemo z vodo. Ne moremo ga preveč! Pod moramo nato dobro posušiti.

Lignolit — Masa iz žagovine je tako zvan lignolit, bodisi ulit na mestu ali položen v ploščicah (25x25 cm, debelina 1,5 cm) v cementno malto. Na že obstoječi ladijski pod ne nameščamo niti teh ploščic niti mase, za novogradnje pa sta zelo priporočljivi. Lignolit je zmes lesne moke, magnezijevega klorida in drugih primesi.

Mlada rast

1+3=4 dobro (3) nezadostno (1) odlično (5)

slabo (4) odlično (5)

M L A D A R A S T

Nekoč je živel kralj. Zena mu je umrla in mu pustila majhno hčerke. Deklica je bila lepa in dobra in iskreno je ljubila svojega očeta. Pozneje pa se je kralj ponovno oženil. Druga žena mu je pripeljala še dve hčerki-pastorki. Bil sta grdi in hudobni. Na vso moč sta se trudili, da bi pri kralju mlado princeso očrnila. Začeli sta proti njej spletkariti. In res je kralj pričel dvomiti nad iskrenostjo in dobroto svoje hčerke. Ko so bile nekoč vse tri pri njem, je sklenil, da jih preizkusi. Zato vpraša najstarejšo, kako visoko ga cenil.

»Kot svoje življenje!«
Kralju je bil odgovor všeč.

»Kot vse zlato na svetu,« je dejala druga.

Tudi to je kralju laskalo. In slednjič vpraša najmlajšo, svojo pravo hčerko.

»Kot kruh in sol,« je preprosto odvrnila.

Kralj se je silno razburil, da ga deklica tako omalovažuje. Saj kruh in sol si privoščil največji revež. In ukazal je svojim ljudem, da izenejo princeso v velik gozd in jo prepustijo divjim zverem. Deklica je neotlačljivo jokala. Zavetišče si je poiškala v votlem drevesu.

V istem gozdu pa je lovil divjad mlad kraljevič. Slišal je svere pse, kako lajajo in jim je

nevesta prepovedala, da bi jedl solili in tudi ni pustila, da bi postregli gostom s kruhom. Med povabljeni je raslo nezadovoljstvo in kralj, princesin oče, je dejal:

»Najboljše manjka!«
»In kaj naj bi to bilo?« je vprašala nevesta.

»Kruh in sol,« je odvrnil kralj.

»Da,« je rekla princesa, »tako kot kruh in sol sem cenila svojega očeta, pa me je zato zavrzel in pregnal.«

Ob teh besedah je kralj spoznal svojo hčerko, vroče jo je objel in od veselja zajokal.

Spoznal pa je tudi nevoščljivost in hudobijo svojih pastork. Kot prej princeso, ju je pregnal globoko v gozd in do danes še nihče ni slišal, da bi ju našel kakšen princ in ju odpeljal na svoj dom. Prev. M. S.

MIHA KLINAR:

Uspavanka

Aja tutaja, sonček zahaja; v žibelki zlati sladko je zaspal.

Aja tutaja, lunica vzhaja; iz lunice škratek Sanjarček je vstal.

Z lunice splezal po lestvi je zlati, s koškom na rami in s sanjami v košku.

Aja tutaja, Sanjarček prihaja, sanje prinaša, punčka, zaspil!

Ninika mala že je zaspala. Kaj neki sanja, da se smehlja?

Morda o Sneguljčici, morda o Pepelki, morda o mamič, ki še bedi?

Morda jo škratek je med zvezde ponasel in se na Rimski cesti igra?

Morda se vozi z Velikim vozom, Morda se z Malim vozom pelja?

Skratek Sanjarček je vsemogočen; morda da Niniki zvezde z neba?

Jaz jih bom videl zvezdice čiste, videl jih zjutraj bom, ko se zbudi.

S sončkom zaspala, s sončkom bo vstala, skrila bo zvezdice v svoje oči.

KRIŽANKA „NA MOTORJU“

VODORAVNO: 1. pamet, razum; 3. v njej se vsajamo in učimo; 6. atletska panoga; 7. z vseh strani obdana zemlja z vodo; 10. tekočina, ki se pretaka po žilah; 11. dela nam svetlobo; 13. del obraza; 15. pol svetloba, pol tema; 17. vrsta drevesa; 19. predplačilo; 20. odlična ocena v spričevalu; 22. zgodna.

NAVPIČNO: 1. mrčes, ki se najraje skriva v laseh; 2. vrsta motornega vozila; 4. plavam po zraku; 5. če; 8. žensko ime; 9. z njo solimo; 10. mesto ob jadranski obali; 12. učena; 14. delo kiparja; 16. potočna žival; 18. oče; 21. vevnik.

PIONIRJI, PRESODITE SAMI, CE JE PRAV...

... da tale deček v svoji objetnosti razbija s fračo steklene izolatorje?

... da ta dva dečka brcata žogo na prometni cesti?

ZIVLJENJSKI POGOJI V VOJNI AKADEMII

Prvo leto prejema gojence plačo 800 dinarjev mesečno, v tretjem letu pa 1400 dinarjev. Razen tega so zagotovljene tudi vse ostale življenjske potrebnosti. Po končani akademiji prejme gojenec zvanje podporočnika, 15.500 dinarjev plače in 140 tisoč dinarjev v gotovini, kar je namenjeno nabavi opreme.

Pogoji za sprejem v vojno akademijo so sledeči: Vse Vojne akademije trajajo 3 leta, razen sanitetne, kjer traja pouk 4 leta. Prvi pogoj za sprejem na vojno akademijo, letalsko, letalsko-tehnično in vojno-pomorsko akademijo je, 8 razredov gimnazije z zrelostnim izpitom ali tehniška srednja šola in da kandidat ni starejši od 21 let.

Za vstop v vojno pomorsko strojno akademijo in vojno tehniško akademijo so v veljavi isti šolski pogoji kot v prejšnjem odstavku, le s to razliko, da kandidat ne sme biti starejši od 23 let. Za vstop v intendantsko vojno akademijo kandidat ne sme biti starejši od 22 let, za sanitetsko akademijo pa 19 let. Razen tega morajo biti mladeniči fizično zdravi in povprečno dobri dijaki.

Zivljenjski pogoji v podoficirskih šolah Gojenci podoficirske šole prejemajo mesečno plačo od 600 do 900 dinarjev, hkrati pa so prekrbljeni za vse življenjske potrebnosti. Dva ali večkrat mesečno obiščejo brezplačno kino ali gledališče. Šola jim nudi tudi dovolj prostega časa za urejanje osebnih opravkov, saj imajo gojenci najmanj trikrat tedensko prost izhod v mesto. Gojencem, ki končajo šolanje, je priznana srednja šola in imajo pravico do vpisa na visoko šolo, kjer študirajo kot podoficirji.

Po opravljeni podoficirski šoli dobe gojenci naziv vodnika z 11.000 dinarjev mesečne plače, uniformo pa prejmejo brezplačno.

Pogoji za sprejem v podoficirsko šolo: V podoficirsko pešadijsko šolo, konjeniško, sanitetno, artilerijsko, inženirsko, tankovsko, v šolo za zveze in mornariško šolo so sprejeti mladinci s 4 razredi gimnazije ali s šolo, ki je sorodna obrtniški tehniški šoli in da niso mlajši od 15 in ne starejši od 19 let. Pouk na teh šolah traja 2 leti.

Mehansko strojna podoficirska inženirska šola, tehniška šola za zvezo, pilotska podoficirska šola, specialna tehniška, letalsko tehniška in strojna mornariška podoficirska šola sprejema mladince s 4. razredi gimnazije ali tehniško srednjo šolo in da niso mlajši od 15 let in starejši od 18 let. Pouk na teh šolah traja 3 leta.

Podrobne informacije dobe kandidati ali njih starši na Vojnem odseku v Kranju v sobi št. 5 ali po telefonu 360. major Dušan Vuković

beležka

CLOVEKOLJUBJE PA TAKO...

Dne 6. marca je pogorela hiša Franca Koprivca v Škofji Loki, v kateri je stanovala štiričlanska Krmeljeva družina. Družina je ostala s 60-letno bolno materjo in 4-letnim otrokom čez noč brez strehe. Odgovorni organi Občinskega ljudskega odbora Škofja Loka so oškodovani družini hitro prislošili na pomoč in ji skušali priskrbiti prazno dvosobno stanovanje v hiši Marije Okornove. — Uslužbenec stanovanjske uprave se je še isti dan napotil k Okornovi, ki je sosedja oškodovane Krmeljeve družine, in ji predlagal, naj jo sprejme začasno v svojo hišo. Okornova je izjavila: »Prav tega, da me boste silili, naj se ta družina vseli v moje stanovanje, sem se bala, ko sem zvedela za požar.« V nadaljnjem razgovoru je še dodala, da na vselitve ne pristane pod nobenimi pogoji. Tudi prigrvarjanje organa LM, ki je Okornovi dejal, naj bo uvidena do nesrečne Krmeljeve družine, je bilo zaman.

Ko si je uslužbenec stanovanjske uprave želel ogledati stanovanje, mu je odklonila vstop vanj z besedami: »Jaz sem lastnica. Dobiti moram najprej odločbo, na katero imam pravico pritožbe, razen tega pa imam tudi pravico izbirati stanovaleca.«

Pripomnila je še, da ni le njena hiša v Loki. Okornova zelo dobro pozna predpise, ki so ji v korist, pozabila pa je na dolžnost človeka — na pomoč v nesreči.

Odločbo, ki jo je izdala stanovanjska uprava, je dobila, vendar se nanjo ni pritožila. Krmeljevo družino je sprejela v svojo hišo, vendar ne v prazno dvosobno stanovanje. Na razpolago ji je dala predsobo za kuhinjo in še eno malo sobico.

Z. M.

KJE SE ZAČENJA NAPREDEK?

Pri Salzburgu v Avstriji je rudnik soli, ki pa ni samo rudnik, ampak so ga domiselno in spretno spremenili hkrati tudi v zelo obiskovan turistični objekt. Žičnica te popelje na hrib pred vhod. Tam te že vabi gostilnica. Potem ti v garderobi posodijo rudarsko obleko. Brž ko vzameš v roko še rudarsko svetilko, te že fotografirajo; seveda ti je nerodno, da fotografije ne bi naročil, zato poveš naslov, kam naj ti jo pošljejo. Medtem ko čakaš na odhod v jamo, ti iz ličnih klosov ponujajo drobne spomine in razglednice. Ko pa se pridričaš po drsalskih stezah iz rudnika, se skoraj zaletiš v stojnice, od koder te spet vabijo, da kupiš vsaj majhen prigrizek.

Tudi največja avstrijska akumulacijska elektrarna Kaprun je hkrati turistični objekt, z avtobusnimi progami, stojnicami, fotografiji, gostilnicami, vzpenjačo. Turizem pomaga naglo vračati izdatke za gradnjo elektrarne. Tako spretno izkoriščajo prav vsako najmanjšo možnost zasluzka, ki jo nudi turizem. V Stefanovi cerkvi na Dunaju, recimo, prideš prej do stojnice kot do oltarja; enako je v kölnski katedrali.

Ko sem si te stvari ogledoval, sem primerjal naše gostinstvo in naš turizem in se spomnil, kako so predlanskim turistom pred Postojnsko jamo kupovali v spomin na obisk v Sloveniji samo suho robo, ker primernejših spominkov pri najboljši volji niso našli.

Spomnil sem se tudi doživljanja v neki naši restavraciji pred petimi ali šestimi leti. S težavo sem prikladal natakarja in ga prošil, skoraj zares prošil, naj mi prinese pijačo.

»Oprostite, niste v mojem rajonu!« Debelo sem ga pogledal, saj nisem takoj razumel, kaj mi hoče s tem povedati.

»Pri tej mizi ne stremem jaz. Počakati morate, da pride mimo drug natakar,« je dodal nato bolj po domače in odšel — stat k oknu.

No, pa to se je zgodilo že pred leti. Zdaj lahko rečemo, da je že mnogo bolje. Tako dobro, da bi bili lahko že zadovoljni, pa v gostinstvu s temi reči ni še ni. Mnogi ljudje v gostinstvu se trudijo po svojih močeh, toda so pojavi, ki še močno jemljejo ugled našemu gostinstvu in turizmu.

»Planiški teden« je na Gorenjskem v tem pogledu najbolj svež in izrazit primer. Tisti, ki si prejšnjo nedeljo v Planici na letošnji najmožnejši gorenjski turistični priveditvi niso mogli kupiti niti kruha niti kisle vode niti cigaret, ker je vsega zmanjkovalo, prav gotovo ne bodo pohvalili ne gostinstva ne trgovine v tem kotu naše domovine. Gostinska in trgovska mreža sta ob tej priliki izpričali dokajšnjo mero nespretnosti in pomanjkanja samoiniciative. Ogledimo si samo tole primerjavo: na jesenskem »kravem balu« v Bohinju, ki ga je obiskalo nekaj tisoč ljudi, so gostinska in trgovska podjetja iztržila 3 milijone din ali prav toliko kot v »Planiškem tednu«, na katerem pa je prišlo skupno — če računamo vse tri dni — okrog 30.000 ljudi. Vsak obiskovalec »Planiškega tedna« je kupil (pa še to z veliko težavo) povprečno le za 100 din jedi, pijače ali cigarete. Nekatera gostinska in trgovska podjetja v tem delu Gorenjske sploh niso pokazala interesa, da bi

postavila stojnice. Zdaj se nekateri izgovarjajo, češ da se niso hoteli spuščati v riziko; toda riziko in kupčija spadata vendar skupaj kot hruska in pececl. Razen tega ta izgovor ne drži ne glede števila obiskovalcev ne glede vremena. Vsak predvojni kramarček je znal dosti bolje preценiti, kje bo ulovil zasluzek, saj bi sicer zelo hitro šel po gobe. Tudi prejšnjo nedeljo so se nekateri privatni gostilničarji ob cesti Ljubljana—Jesenice dosti bolj znašli kot podjetja v zgornjesavskem kotu.

Planica pa v tem pogledu ni izjema. Stopimo po potrditev še v nekatere gostilne: ponekod bomo čakali tudi pol ure, da se nas bo kdo le usmilit in nas vprašal, kaj želimo. V nekaterih krajih niti ni gostilne, kamor bi tuja brez zadrege lahko po-

Ne v vseh gostinskih obratih, ponekod pa je postrežba še takale

vabil. Ali pa se zaletimo tako, kot ob lamski blejski regati, ko so nekatera tamkajšnja gostinska podjetja tako pretirala s cenami kot bi hotela zasluziti za vse leto skupaj.

Hodimo na ekskurzije v inozemstvo in si tamkaj ogledujemo napredek, se vračamo in pripovedujemo:

»Seveda, če bi tudi mi imeli nove hotele, ceste, vzpenjače... Brez tega pa ni turizma!«

Res je, vse take objekte bi potrebovali. Se bolj in še dosti prej pa pogrešamo inozemske iznajdljivosti, spretnosti, samoiniciative in prizadevnosti, da bi izkoristili to, kar že imamo. Brez tega pa res ni napredka v gostinstvu in turizmu. Zahtevamo sredstva za nove gostinske in turistične objekte, ne izkoriščamo pa možnosti, ki so že tu. Sram nas je, da še ne moremo popeljati inozemca z vzpenjačo, ni pa naš sram, da pustimo na gostilniški mizi, pred demačim ali tujim gostom, umazan prt ali pa da mora čakati na postrežbo toliko časa, da ga mine žejna in lakota.

V gostinstvu in turizmu ne bomo prej napredovali, dokler ne bomo povsod prišli do spoznanja, da se ta napredek ne začne pri žičnici, marveč pri čistem prtu, nagli, vjuidni, vsestransko solidni postrežbi. Samo na ta način bomo prišli tudi do sredstev, s katerimi bomo potem lahko naše gostinstvo in turizem tudi modernizirali.

Vzrokov za sedanje stanje v gostinstvu je seveda precej, takih in drugačnih, od plačnega sistema do še ne dovolj stimulativnih družbenih dajatev (glej današnje Aktualno vprašanje) in premajhne konkurence. Zbornice, organi delavskega upravljanja v gostinstvu in ljudski odbori se bodo lotili pomembnega dela, če se bodo bolj izdatno lotili te problematike, da bi izluščili uspešnejša pota v gostinstvu in turizmu. Pri tem bi lahko koristno sodelovali zlasti sveti za gostinstvo in turizem oziroma sveti za gospodarstvo pri ljudskih odborih, prav tako pa tudi krajevni odbori občin. Še zlasti je to potrebno zdaj, ko začnemo dati za razvoj gostinstva in turizma več, čeprav še vedno ne dovolj sredstev. Turizem je pomembna javna služba, ki pa ne kaže svojega gospodarskega učinka neposredno, marveč posredno s tem, da povečuje promet v gostinstvu, trgovini, obrti, prometu in drugod. Pri spevek okrajnega družbenega plana za turizem zato ni dotacija marveč gospodarska naložba, ki pa mora biti zato tako uporabljena, da jo bo moč ob koncu leta gospodarsko upravičiti.

M. Z.

GLAS GORENJSKE

KORISTEN POSVET

Na pobudo Zveze komunistov na Bohinjski Beli je bilo pretekli petek posvetovanje vseh organizacij in društev. Prisostvovali so člani KPD, odborniki krajevnega odbora SZDL, ZB, gasilci, zastopnice društva žena in RK, člani mladinskega aktiva in ZK. Obisk je bil precej dober in posvetovanje, na katerem so razpravljali o dosedanjem in bodočem delu na vasi, je pokazalo, da so taka snidenja potrebna in koristna. Na posvetovanju so govorili o nekaterih najbolj perečih zadevah kraja, kot so: gradnja novega vodovoda, obnovev prosvetnega doma in drugo. Mladina se je obvezala, da bo uredila igrišče pred prosvetnim domom, organizacije in društva pa jo bodo podprle z gmotnimi sredstvi. Gasilci so v zadnjem času začeli posvečati več skrbi praktičnemu izpopolnjevanju in vajam. Nedavni požar jih je poučil, da je potrebna boljša pripravljenost in smotnejša organizacija v primeru neugod. Tudi med pionirji so vzbudili veliko veselje in zanimanje za gasilstvo z ustanovitvijo pionirske skupine pri društvu.

Ob koncu so sklenili, da bodo v bodoče imeli še take posvete z vsemi organizacijami.

J. B.

STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE REZERVNIH OFICIRJEV

Občinski odbor ZROJ na Bledu je od zadnjega občnega zbornice povečal svojo dejavnost predvsem pri strokovnem usposabljanju članstva. V ta namen je organiziral vrsto predavanj za posamezne skupine vojske. Zanimiva predavanja skrbno pripravljajo aktivni oficirji garnizije na Bohinjski Beli, ki svoja izvajanja ponazarjajo tudi s praktičnimi pripomočki in shemami. Čeprav je občinski odbor organizacijo skrbno in smotno pripravil, vendarle obisk nekaterih predavanj ni bil popolnoma zadovoljiv. Izkušnje so pokazale, da je dosedanja načina predavanj po strokah bolj in uspešnejši, saj imajo rezervni oficirji večjo možnost za izpopolnjevanje, kakor pa če bi pripravljali predavanja za vse oficirje blejske občine skupaj, ne glede na njihovo specialnost.

J. B.

NA BOHINJSKI BELI SE NIMAJO SPOMENIKA PADLIM BORCEM

Občni zbor krajevnega odbora ZB na Bohinjski Beli je opozoril na vrsto pomanjkljivosti, ki so bile posledica premajhne delavnosti dosedanjega odbora. Leta je med drugim premalo skrbel za partizanske sirote — za dijake, ki obiskujejo nižjo gimnazijo v Bohinjski Bistrici, in za zboljšanje učnega uspeha.

Bohinjska Bela je edini kraj v blejski občini, ki še nima spomenika padlim borcem, čeprav je znano, da so prebivalci pridno sodelovali v NOB in tudi padlo jih je veliko. Zato bo treba že v bližnji bodočnosti storiti vse potrebno za skorajšnjo postavitve takega spomenika.

J. B.

ŠE LETOS BO STEKLA ŽIČNICA NA KRVAVEC

To ni nobena novinarska raca, kajti to novice smo zvedeli v ponedeljek od najodgovornejših predstavnikov Okrajnega ljudskega odbora v Kranju...

Investitor nove žičnice na Krvavec, o kateri je govorila že vrsto let, je »SAP« iz Ljubljane. Okrajna ljudska odbora v Kranju in Ljubljani sta iz svojih investicijskih skladov že zagotovila 40 milijonov dinarjev sredstev za gradnjo omenjene žičnice. Načrti, ki jih dela podjetje »Žičnica« iz Ljubljane, bodo kmalu gotovi, posebna komisija Okrajnega ljudskega odbora Kranj ter zainteresiranih zastopnikov pa bo v petek in soboto na terenu pregledala predvideno travo.

Kot zatrjujejo, bo žičnica na Krvavec usposobljena že oktobra ali novembra letos.

Ta vest bo prav gotovo razveselila številne ljubitelje planin in belih poljan! I. A.

S P O R E D

NOGOMETNIH PRVENSTVENIH TEKEM GORENJSKE NOGOMETNE PODZVEZE VSEM NK IN NOGOMETNIM SEKCIJAM GNP

Ker so v nedeljo 17. t. m. odpadle vse nogometne tekme, je razpored nogometnih prvenstvenih tekem GNP naslednji:

Nedelja 24. marca 1957: na Bledu ob 15. uri Bled : Triglav B, služb. Canjko — v Trziču ob 15. uri Tržič B : Jesenice, službujoč Dobrin, — v Naklem ob 14.30 uri Naklo : Šk. Loka, služb. Feldin, — v Boh. Bistrici ob 10. uri Bohinj : Mladost B, služb. Rozman.

Nedelja 31. marca 1957: na Jesenicah ob 15. uri Jesenice : Prešeren, služb. Bogataj, — v Kranju igrišče Triglava predtekma k re-

publiški Triglav B : Tržič B, služb. Rozman, — igrišče Mladosti ob 10. uri Mladost B : Naklo, — v Škofji Loki ob 15. uri Škofja Loka : Bled, služb. Strah, Balderman I.

Gorenjska nogometna podzveza Kranj poziva vse nogometne klube, tovarniške aktivne, kmetijske zadruge, srednješolske aktivne, univerzitetne aktivne, kakor tudi enote JLA, da prijavijo svoja moštva za tekmovanje za cup Jugoslavije za leto 1957/58. Kakor vsako leto, tako bomo tudi letos tekmovali za navedeni cup in prosimo vse organizacije, da prijavijo svoja moštva za to množično nogometno tekmovanje. Prijave je treba poslati najkasneje do 15. aprila 1957 na naslov: »Gorenjska nogometna podzveza — Kranj, poštni predal 16.«

PREMALO PRIJATELJEV ODOBJKE

Odbojka je lep in nesurov šport. Toda zakaj ni v Kranju in ostalih krajih na Gorenjskem bolj razvita?

Privrženec odbojke razen v šolah skoraj ni. Na Gorenjskem je le en odbojkarški klub in to »Mladost« v Strazišču. Ker ta klub ni imel niti igralcev niti trenerja, ni mogel doseči takih uspehov kot so jih želeli. Sedaj ima klub novo vodstvo. Na zadnji seji so sklenili, da bodo sprejeli v svojo sredo čimveč prijateljev in prijateljice odbojke. Klub

ima trening dvakrat tedensko: v sredo od 17. do 19. ure in v nedeljo od 8. do 10. ure. Kdor se želi pečati s tem lepim športom, naj pride v telovadnico TVD Strazišče in prav gotovo se bo ogrel zanj. Z.

PRVENSTVO KRANJA V KEGLJANJU

Pretekli teden je bilo na kegljišču Triglava končano prvenstvo Kranja za moške posamezno. Nastopilo je 23 tekmovalcev, tekmovali pa so v disciplini 2 x 200 lučevjev mežano. REZULTATI: 1. Martelanc 1714, 2. Starc 1686, 3. Miro Ambrožič 1654, 4. Lado Ambrožič 1628, 5. Turk 1626, 6. Vehovec 1619, 7. Krenner 1617 itd. Tekmovanje je bilo obenem tudi kvalifikacijsko za sodelovanje na prvenstvu Gorenjske. M.

TRIGLAV : PREŠEREN (LESCE) 16:1 (6:1)

Kot priprave za bližnje nogometno sezono je kranjski Triglav odigral trening tekmo s Prešernom iz Lesc. Gostje so se le krajši čas uspešno branili in se niso mogli izogniti katastrofi. Moštvo Triglava je igralo zelo dobro, posebno pa so izstopali Mihečič, Toni, Krašovec in Brezar I. Gole so dosegli za gosta Langus, za domače pa Mihečič 6, Toni 3, Krašovec 4 ter Štular I—Brezar III. in Brezar I. po enega. M.

GORENJSKI NOGOMETASI SE PRIPRAVLJAJO NA SPOMLADANSKO SEZONO

Kako se pripravljajo Tržičani?

Se deset dni je ostalo do začetka prvenstvenih borb v ljubljansko-primorski ligi. Gorenjski nogometasi so jesenski del zaključili na naslednjih mestih: »Triglav« na prvem, »Tržič« na petem in »Mladost« na devetem. Tržičani so na začetku sicer več obetali, vendar je peto mesto za novince v ligi kar zadovoljivo. »Mladost« se je slabo plasilala in se bo morala močno truditi, če bo hotela ostati v ligi. »Triglav« je igral najsolidnejše med vsemi ligiši in bo verjetno do zaključka ostal na prvem mestu, saj ima trenutno zelo močno ekipo.

Danes bi vas seznanili z delom tržiških nogometasov. Iz razgovora s tov. Elerjem smo zvedeli, da so se Tržičani preselili iz telovadnice na teren pred približno mesecem dni. V telovadnici ni treniralo vse moštvo, ampak predvsem člani »Partizana«. Na vprašanje, če bo v moštvo prišlo do kakih večjih sprememb, je tov. Eler odgovoril, da jih ne bo, razen dveh novih igralcev. To sta Dorak iz Mladosti in Jordanac iz zagrebškega

ROMAN
SLIKANICA
ZANIMIVOSTI
FILM

ZADNJA STRAN

MIAMI
KONIC
VIGENCI
ROMAN

23

„Ne poznam ga.“
„In boš dala?“
„Zakaj bi ne? Bolje, kot da stoji prazno.“
„Če Globočnik seže sem, bo vse zadušil,“ je počasi, resno rekla Dominik. „Škoda, da nimam denarja, vzel bi oba vigenca v najem, tako pa...“ Počasi se je nagnil k njej, da je začutila njegovo sapo na licu in skoro zahtevajoče vzkliznil: „Samo Globočnika ne spravljaj v Kropo! Ljudje te bodo kleli!“

Bila je presenečena, skoro prestrašena je strmela vanj. Potem se je osvestila. „Ljudje so zdaj brez dela, Globočnik bi jim dal zaslužka,“ je rekla. „Jaz pa tudi potrebujem denarja. Bratove šole stanejo in sama moram od nečesa živeti.“ „Ljudje bi malo zaslužili,“ je burno ugovarjal Dominik. Globočnik in Rudi bi bogatela, nihče drug. Potem lahko Heteri, Majdnik in Rogovilec kar zaprejo svoje kovačnice.“

Njegove besede so jo zbegale, nič več mu ni vedela odgovoriti. Čutila je, da ji govori iz srca, tudi ona si ni želela Globočnika v hišo. Ne zaradi trških podjetnikov, toda slutila je, da bi se zagrizel v njeno premoženje in bi ne odnehal, dokler bi ga ne kupil. V zadregi je svaljkala košček kruha.

Dominik jo je ostro motril. Čeprav je imela na sebi gosposko krojeno črno obleko, se mu je zdela skoro sirotna. Čutil se je močnejšega od nje in je pribil:

„Globočnik bi poskušal tudi mene izriniti iz kovačnice, toda jaz se ne dam! Pogodbo imam in ta drži. Z menoj ne bo nihče pometal.“

Spet mu ni znala odgovoriti. Molč je legel mednju, težak kot svinec. Stenska ura je bila polnoč. Ani je bilo raskavo bitje kot odrešenje. Hitro je vstala in prijela luč.

„Pozno je. Pokazala ti bom, kje boš spal,“ je rekla.

Brez ugovora je šel za njo. Odrpala je iz veže v stransko čumnato in nerodno ji je bilo, ker je opazila, da je vse zanemarjeno. V kotu jestala starinska postelja s slamnjačo, ki je dišala po preperelom, odeja je bila razcefrana, koščki vate so gledali iz umazanega rdečega blaga. Tudi sicer je bilo vse razvlečeno. Na skrinjo so nametali kup ropotije. Vlaga je davno načela zidovje, omet se je spodaj luščil, na stropu pa so se pokazale velike lise od zamoka. Med starimi svetniškimi podobami, ki so jih obesili sem, ker drugod niso imele prostora, so visele vrvi in raztrgan konjski komat. Pajčevine so se vleklye iz kot v kot.

„Se te dni ti bomo pospravili,“ je rekla, ker jo je bilo sram nereda in umazanije. „Tudi blazino bomo napolnili z novim ličkanjem.“

„Kakor hočeš. Meni je vseeno, povsod spim kot ubit,“ je rekel Dominik.

Voščila sta si lahko noč in Ana je odšla v zgornje nadstropje. Čutila je, da je trudna, zelo trudna in današnji dan ji je prinesel k množici starih skrbi še novih, težjih.

III

Dominik ni tratil časa s postavljanjem. Že drugi dan po Anini vrnitvi iz Železnikov se je lotil dela. Vigenca je bil zanemarjen, moral ga je spraviti v red, če je hotel začeti kovati. Eno samo ognjišče je bilo dobro, tisto, na katerem so delali, dokler ni Gašperin umrl. Vsa druga so bila zabasana z žlindro in ugaslim ogljem, na debelo sta jih pokrivala pepel in prah.

OBOROŽEVALNA TEKMA

Zgoraj desno: bombnik, hitrejši od zvoka — njegovi 4 reaktivni motorji (pod krili) so najmočnejši motorji, kdajkoli vgrajeni v kako letalo. Na vrhu: prvi dve atomski podmornici na svetu; Zgoraj: prva objavljena slika dirigranega izstrelka »Pascals«, ki si sam poišče svoj cilj. Vse iz ZDA...

Gorenjske ANEKDOTE

SINDIKAT JE AKTIVNO SODELOVAL

Predsednik sindikalne podružnice v nekem gorenjskem podjetju je prejel dopis Okrajnega sindikalnega sveta, naj poroča, ali in kako je sindikat sodeloval pri sestavljanju tarifnega pravilnika.

Predsednik sindikalne podružnice je začel takole razmišljati: »o tem vprašanju«:

»Kar se mene tiče, sem vedel, da pripravljajo v podjetju tarifni pravilnik, računovodja, ki ga je sestavil, je tudi član sindikata, prav tako pa sta člana sindikata tudi direktor in predsednik delavskega sveta, ki je tarifni pravilnik podpisal.

Ergo! lahko mirne duše odgovorimo, da je sindikat aktivno sodeloval pri sestavljanju tarifnega pravilnika, saj le-ta brez sodelovanja sindikalnega članstva tako rekoč sploh ne bi mogel biti sestavljen.«

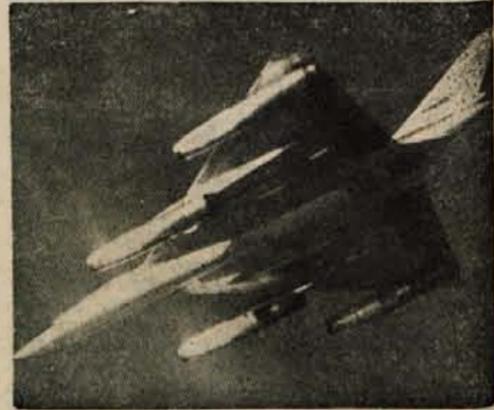
PRESNETE TUJKE

Odbornik Občinskega ljudskega odbora Železniki je prišel na zbor volivcev v Selca. Volivci so mu očitali, da se v občini vse preveč skrbi za center — torej za Železnike, medtem ko se na okoliške vasi in njihove potrebe kaj rado pozablja.

Odbornik se je branil kakor je vedel in znal. (Pri tem je celo tisto, kar je za napredek posameznih krajev prispeval okraj, proglasil za občinski prispevek). Ko pa je videl, da ljudi le ni povsem prepričal, je pomenljivo pristavil:

»Ja, tovariši, razen vsega, kar sem povedal, pa morate upoštevati tudi to, da smo vas pri davkih popolnoma drugače maltretirali!«

ABC

ZGODOVINSKI IN DRUGI PABERKI

Zgodovina in priredila - P. -

Z GORENJSKE

Sredi Radovljiskega polja leži na lepi ravnini s slikovito razgledno lego vas Lesce, važno prometno križišče. K železniški postaji se stekajo ceste iz Radovljice, Hraš, Begunj in Bohinja. Iz Lesca je glavni dohod na Bled in Begunje. Zaradi dobrih zvez in dobre organizacije tujsko prometnih naprav se v vasi ustavlja precej letoviščarjev. Kmetsko jedro vasi, z deloma razdrobljenimi posestvi, so zabrašale prometne, industrijske in obrtne stavbe (tovarna za verige, tovarna čokolade, strojno pletilstvo idr.).

Vas se omenja že leta 1004, ko jo je cesar podaril briksenškemu škofu. Pod zaščito sosednjih graščakov se je okrog leta 1564 v Lescah močno razširil protestantizem. Učil ga je zlasti bivši župnik Peter Kupljenik. Poleg okoliških kmetov in radovljških meščanov so obiskovali njegove pridige tudi gorenjski plemiči: Moric Dietrichstein s svojo družino, Janž Lamberger, Boltežar Kacijanar, Jakob Gallenberg in drugi. Dobil je letno plačo od stanov, podpiralo ga je gorenjsko plemstvo, predvsem Dietrichstein. Pri vizitaciji stolnega prošta Tomaža Retlingerja leta 1571 je Kupljenik izjavil, da ima okrog štiristo obhajancev.

Leta 1572 je nadvojvoda Karel ukazal Dietrichsteinu, naj izžene Kupljenika s svojega posestva, ker mu bo sicer odvzel zastavljeno graščino. Dietrichstein se je spočetka izgovarjal, da so predikanta nastavili stanovi, ko pa se ni čutil več varnega, so prestavili bogoslužne shode v Begunje, kjer je v te namene prepustila Julijana Kacijanar del svojega gradu. Tu sta poleg Kupljenika pridigala tudi Jurij Dalmatin in radovljški krojač Klemen Bobek. Nadvojvoda je seveda zvedel za to in leta 1580

prepovedal Radovljčanom in okolčanom zahajati v Begunje k protestantskim pridigam. Obenem je ukazal Kupljenika zapreti. Ta pa je kljub temu ostal v Lescah, zahajal v Radovljico, kjer sta živela žena in otrok, pridigal dalje ter obiskoval bližnje gradove in zbirališča protestantov. Ko se je 18. junija 1578 vračal od bolnika iz Železnikov, so ga zajeli loški lovci, ga zaprli, čez teden dni pa odpeljali v Gorico in ga izročili arhidiaconu Nepokoju. Ta ga je poslal arhidiaconu v Videm, da bi ga izročil oglejskemu patriarhu, ki je Kupljenika posvetil.

Kranjski deželni stanovi so si prizadevali, da bi ga osvobodili in Kupljenik je 2. avgusta 1587 v Vidmu vsaj navidezno preklinal svoje nauke in obljubil, da bo do smrti živel v katoliški veri. Bil je odstavljen od duhovniške službe in obsojen v domsmrtno ječo, a o božiču in veliki noči naj bi stal v spokorniški obleki pred cerkvijo. Na nepojasnjen način pa se je še isto leto rešil iz ječe. Kranjski deželni stanovi so mu na njegovo željo 9. februarja 1590 izstavili odhodnico, ker se je iz raznih vzrokov izselil s Kranjske in v tujini tudi umrl. Kupljenikova osebnost je bila priljubljen predmet literarnega oblikovanja. Andrej Buđal ga je opisal v svoji knjigi Križev pot Petra Kupljenika, Ivan Tavčar pa v povesti V Zali.

V Lescah sta bila rojena: Jurij Golmayer (1755—1882), janzentist in borec za slovensko šolstvo, ter pedagoški pisatelj doktor Franc Walland (1887). V bližnjih Hrašah je bil rojen novelist in časnikar Matej Brence (1856 do 1887), v Novi vasi pa Janez Božič (1829—1884), poljudni pisatelj in narodni borec.

89. — Pri Mozolovih je teklo spet po starem. Stričeva smrt je močnejše prizadelo le Pavleka, ki je premišljal, kako bi se maščeval rokovanjem.

Proti večeru tistega dne, ko je Touček ovadil Nandeta, je Pavlek srečal gozdnega čuvaja, ki se mu je nekam zelo mudilo. Ker sta bila znana, ga vpraša, kam s tako naglo, in oni mu pove, da je prišel ukaz iz Kamnika, da gredo lovit rokovanjče. Pavlek je hotel z njimi, pa so ga zavrnil. Zato je jezen odšel proti domu.

90. — Po večerji je Pavlek legel za lišo in oprezoval okrog. Opazil je, da v sestrični sobi nekam dolgo brli luč, zato pogleda bolje in vidi, da dekle veže obleke v culico. To se mu zazdi sumljivo. Hoče se splaziti bliže, da bi bolje videl, kar zasliši nek šum. Hitro se umakne proti drevesu, kajti prav natanko je čul stopinje.

Tik pred grmom, za katerega se je skrivil Pavlek, se ustavi šestorica ali sedmorica. »Tiho!« pravi nekdo, »zdaj smo komaj streljaj od Mozolovih; kdo ve, če ni ona punica že na straži? Njen ljubeč bo kmalu tu.«

91. — Pavleku je bilo zdaj jasno Polonično vedenje! Fant je sklenil iti za hišo, da bo tam pazil. Tiho se je splazil tja.

Naenkrat je nekdo prišel po stezi in šel naravnost proti razsvetljenemu oknu. Tam je obstal, se ozrl pazno na vse strani in trikrat narahlo potrkal na šipo.

Ko mu je šinil svit lesčerbe čez obraz, je Pavlek spoznal, da je pričakal pravega: bil je Nande.

92. — Polonica je naglo stopila k oknu in ga odprla: »Ali si že tukaj?« je začudeno vprašala. »oni mi je rekel, da me boš zgoraj počakal.«

»Hitro, hitro se opravi!« sili Nande. »Izdajalci so mi za petami in kmalu bodo vojaki tu ali pa gori pri borovcih.«

Dekle se je močno prestrašilo. »Upihni luč!« dě Nande, ko vidi, da je pripravljena.

»Prčej, prčej,« reče ona ter se ogleda po sobici.

Nande je začel neke korake in se bliskoma umaknil za vogal hiše.